

Nd.

601. Frumvarp til laga

[283. mál]

um staðgreiðslu opinberra gjalda.

(Lagt fyrir Alþingi á 99. löggjafarþingi 1977—78).

**I KAFLI
Gildissvið**

1. gr.

Ákvæði laga þessara gilda um eftirtalin gjöld:

1. Tekjuskatt samkvæmt ákvæðum laga um tekjuskatt og eignarskatt.
2. Álag á tekjuskatt samkvæmt ákvæðum laga um Húsnæðismálastofnun ríkisins.
3. Útsvar samkvæmt ákvæðum laga um tekjustofna sveitarfélaga.
4. Kirkjugarðsgjald samkvæmt ákvæðum laga um kirkjugarða.
5. Sóknargjald samkvæmt ákvæðum laga um sóknargjöld.
6. Launaskatt samkvæmt ákvæðum laga um launaskatt.
7. Lífeyris- og slysatryggingagjöld samkvæmt ákvæðum laga um almannatryggingar.
8. Atvinnuleysistryggingagjald samkvæmt ákvæðum laga um atvinnuleysistryggingar.
9. Iðnaðargjald samkvæmt ákvæðum laga um rannsóknir í þágu atvinnuveganna.
10. Aðstöðugjald samkvæmt ákvæðum laga um tekjustofna sveitarfélaga.
11. Iðnlánasjóðsgjald samkvæmt ákvæðum laga um iðnlánasjóð.
12. Iðnaðarmálagjald samkvæmt ákvæðum laga um iðnaðarmálagjald.
13. Landsútsvar samkvæmt ákvæðum laga um tekjustofna sveitarfélaga.
14. Orlofsfé samkvæmt ákvæðum laga um orlof.
15. Skyldusparnað samkvæmt ákvæðum laga um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

2. gr.

Verði síðar sett lög, hvort heldur tímabundin eða ótímabundin, um gjöld sem ákvarðast af sömu eða svipuðum gjaldstofnum og þau sem upp eru talin í 1. gr. skulu um þau gjöld gilda ákvæði laga þessara.

3. gr.

Ákvæði laga þessara taka til allra þeirra aðila, innlendra sem erlendra, sem gjaldskyldir eru samkvæmt ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í 1. gr. eða kunna að verða gjaldskyldir samkvæmt ákvæðum 2. gr. nema gjaldskyldan falli á þá aðila sem um ræðir í 4. gr.

4. gr.

Ákvæði laga þessara taka til allra þeirra aðila, innlendra sem erlendra, sem annast milligöngu á greiðslum sem gjaldskyldar eru samkvæmt ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í 1. gr. eða kunna að verða gjaldskyldar samkvæmt ákvæðum 2. gr.

II KAFLI

Meginreglur staðgreiðslu

5. gr.

Staðgreiðsla samkvæmt lögum þessum er bráðabirgðagreiðsla opinberra gjalda, greiðsla orlofsfjár, svo og innheimta eða greiðsla skyldusparnaðar á tekjuári.

6. gr.

Launþegi samkvæmt lögum þessum telst hver sá maður sem fær endurgjald fyrir starfa sem hann innir af hendi á ábyrgð launagreiðanda. Enn fremur teljast launþegar samkvæmt lögum þessum þeir menn sem um ræðir í 2. og 3. mgr. 7. gr.

7. gr.

Staðgreiðsla launþega af endurgjaldi skv. 1. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt skal ná til þeirra gjalda sem greinir í 1., 2., 3., 4., 5., 14. og 15. tl. 1. gr., sbr. 2. gr. eftir því sem við á.

Staðgreiðsla þessi skal enn fremur taka til umræddra gjalda af endurgjaldi sem reikna skal skv. 2. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Lágmark reiknaðs endurgjalds ákveður ríkisskattstjóri í viðmiðunarreglum.

Staðgreiðsla þessi tekur einnig til umræddra gjalda af öllum skattskyldum greiðslum eða afhendingu verðmæta sem um er rætt í 2. og 3. tl., svo og í 1. málsl. 4. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt.

Staðgreiðslu fyrir hönd launþega skal launagreiðandi sjá um samkvæmt ákvæðum III kafla laga þessara.

8. gr.

Hugtakið laun í lögum þessum merkir hvers konar endurgjald, greiðslur eða afhendingu verðmæta, sbr. ákvæði þessarar greinar, svo og 6. og 7. gr.

Launagreiðandi samkvæmt lögum þessum telst hver sá aðili sem hefur menn í þjónustu sinni og greiðir þeim endurgjald fyrir starfa sem inntur er af hendi fyrir hann eða á hans vegum, sbr. ákvæði 1. mgr. 7. gr., eða sem ber að reikna sér endurgjald, sbr. ákvæði 2. mgr. 7. gr. Enn fremur aðili sem greiðir þær greiðslur eða afhendir þau verðmæti sem um ræðir í 3. mgr. 7. gr. Ef milligöngumaður, sbr. 4. gr., greiðir endurgjaldið telst hann launagreiðandi sem skila- og greiðsluaðili samkvæmt lögum þessum.

9. gr.

Staðgreiðsla allra annarra gjaldskyldra aðila skal ná til allra þeirra gjalda sem greinir í 1. gr., sbr. 2. gr. laga þessara eftir því sem við á. Staðgreiðsla þessi skal fara fram samkvæmt III kafla laga þessara.

10. gr.

Atvinnurekandi samkvæmt lögum þessum telst hver sá aðili sem hefur með höndum atvinnurekstur, stundar sjálfstæða starfsemi eða telst launagreiðandi skv. 8. gr.

11. gr.

Að tekjuári loknu skal fram fara ákvörðun og álagning þeirra gjalda sem um ræðir í 1. gr., sbr. 2. gr. eftir því sem við á, á þá aðila sem gjaldskyldir eru samkvæmt þeim lögum. Enn fremur álagning eignarskatts samkvæmt ákvæðum laga um tekjuskatt og eignarskatt, ásamt álagi á eignarskatt samkvæmt ákvæðum laga um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

Mismun sem fram kann að koma milli staðgreiðslu og álagningar skal krefja eða endurgreiða, eftir því sem við á, samkvæmt ákvæðum VIII kafla laga þessara.

III KAFLI
Tilhögun staðgreiðslu

A-hluti
Launþegar og launagreiðendur

12. gr.

Gjaldskyldu launþega á staðgreiðsluári skal miða við lok þess almanaksárs sem næst fer á undan staðgreiðsluári. Launþegi sem nær 16 ára aldri á staðgreiðsluári skal þó í þessu sambandi talinn gjaldskyldur í lok næstliðins almanaksárs.

Fyrir upphaf staðgreiðsluárs skal ríkisskattstjóri láta gera skattkort fyrir hvern launþega þar sem fram komi þær upplýsingar sem nauðsynlegar teljast til að ákvarða staðgreiðslu hans á staðgreiðsluárinu. Skattkort þessi skulu gerð samkvæmt þeim upplýsingum sem fyrir hendi eru við frumgerð þjóðskrár þann 1. desember þess árs sem næst fer á undan staðgreiðsluári.

Strax við móttöku skattkorts ber launþega að kanna þær upplýsingar sem fram koma á því. Telji launþegi þær ekki réttar miðað við fjölskyldu hans í lok þess almanaksárs sem næst fer á undan staðgreiðsluári, eða upphaf eða lok skyldu til skyldusparnaðar, ber honum strax að endursenda skattkort sitt til skattstjóra ásamt skriflegum rökstuðningi fyrir kröfu sinni um nýtt skattkort. Reynist krafa launþega réttmæt ber skattstjóra að láta honum strax í té nýtt skattkort. Telji skattstjóri beiðni launþega að hluta til réttmæta ber honum að láta launþeganum strax í té nýtt skattkort ásamt rökstuðningi fyrir synjun að hluta. Synji skattstjóri beiðni launþega að öllu leyti ber honum strax að endursenda launþeganum skattkortið ásamt rökstuðningi fyrir synjun.

13. gr.

Breytist aðstæður launþega á staðgreiðsluári á þann veg að hann sé ekki lengur háður ákvæðum laga um skyldusparnað, sbr. 15. tl. 1. gr., skal hann senda skattkort sitt til skattstjóra ásamt skriflegum rökstuðningi fyrir kröfu sinni um leiðréttingu. Sé krafa launþega á rökum reist skal skattstjóri strax gefa út nýtt skattkort til launþegans. Synji skattstjóri kröfu launþega ber honum strax að endursenda skattkortið óbreytt til launþegans ásamt rökstuðningi fyrir synjun sinni.

14. gr.

Telji launþegi sig eiga rétt til hærri frádráttar skv. D-lið og 1. tl. E-liðar 1. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt en fastafrádráttur skv. 2. mgr. 30. gr. greindra laga mundi nema á hann rétt til að krefjast breytingar á skattkortí sínu á þann veg að hann njóti þessa mismunar sem viðbótarfrádráttar við ákvörðun á staðgreiðslu hans.

Í skriflegri kröfu til skattstjóra ber launþega að gera nákvæma grein fyrir eftirfarandi:

1. Væntanlegum tekjum sínum á tekjuárinu samkvæmt ákvæðum 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, að teknu tilliti til ákvæða 1.—5. tl. A-liðar 1. mgr. 30. gr. greindra laga.
2. Væntanlegum frádrætti sínum á tekjuárinu samkvæmt ákvæðum D-liðar 1. mgr. 30. gr. greindra laga.
3. Væntanlegum gjaldföllnum frádrætti sínum á tekjuárinu skv. 1. tl. E-liðar 1. mgr. 30. gr. greindra laga.
4. Væntanlegum tekjum sínum samkvæmt ákvæðum C-liðar 7. gr. og frádrætti skv. B-lið 1. mgr. 30. gr. greindra laga.

Nemi frádráttur skv. 2. og 3. tl. 2. mgr. að frádrægnum hreinum tekjum skv. 4. tl. 2. mgr. a. m. k. 20% hærri fjárhæð en fastafrádráttur mundi nema af tekjum skv. 1. tl. 2. mgr. ber skattstjóra að verða við kröfu launþegans og leyfa því sem næst þennan mismun sem viðbótarfrádrátt umfram fastafrádrátt við ákvörðun staðgreiðslu hans á tekjuárinu.

Giftur eða kvæntur launþegi sem er samvistum við maka sinn á því aðeins rétt til frádráttar skv. 3. mgr. að hann og maki hans geri sameiginlega kröfu skv. 1. mgr., sem undirrituð skal af báðum hjónunum, og að veittar séu sömu upplýsingar um makann og krafist er af honum sjálfum skv. 2. mgr. Upplýsingar skv. 1. og 2. tl. 2. mgr. skal veita fyrir hvort hjónanna um sig. Upplýsingar skv. 3. og 4. tl. 2. mgr. skal veita fyrir hjónin sameiginlega og hafa þær eingöngu áhrif varðandi það hjónanna sem hefur hærri hreinar tekjur skv. 1. og 2. tl. 2. mgr. Nemi heildarfrádráttur skv. 2. og 3. tl. 2. mgr. að frádregnum hreinum tekjum skv. 4. tl. 2. mgr. a. m. k. 20% hærri fjárhæð en sameiginlegur fastafrádráttur hjónanna mundi nema af tekjum þeirra skv. 1. tl. 2. mgr. ber skattstjóra að verða við kröfu launþegans og leyfa því sem næst þennan mismun sem viðbótarfrádrátt umfram fastafrádrátt við ákvörðun staðgreiðslu hans á tekjuárinu. Fastafrádráttur þess maka sem lægri hefur tekjurnar skv. 1. tl. 2. mgr. skal standa óbreyttur en viðbótarfrádrátturinn veittur þeim maknum sem hærri hefur tekjurnar skv. 1. tl. 2. mgr. Sama gildir um karl og konu sem búa saman í óvígðri sambúð og veitt hefur verið heimild til að njóta sömu skattalegra réttinda og hjónum sem samvistum eru.

15. gr.

Við upphaf staðgreiðsluárs ber launþega að afhenda launagreiðanda sínum skattkort sitt til vörslu og telst hann þá aðallaunagreiðandi hans. Aðallaunagreiðandi ber ábyrgð á vörslu skattkorts launþegans meðan hann er í þjónustu hans eða þar til launþegi krefst skila á því. Skipti launþegi um starfa eða velji sér annan aðallaunagreiðanda á staðgreiðsluárinu ber fyrri aðallaunagreiðanda hans að skila launþeganum skattkortu hans en launþega ber hins vegar að afhenda það þeim launagreiðanda sem hann hefur hjá hið nýja starf sitt eða hefur valið sér í stað fyrri launagreiðanda sem aðallaunagreiðanda.

Nú hefur launþegi starfa með höndum hjá eða á vegum fleiri en eins launagreiðanda og ber launþega þá að velja sér aðallaunagreiðanda sem hann afhendir skattkort sitt. Skattkortid verður þá í vörslu þessa aðallaunagreiðanda. Sama skal gilda um launþega sem hefur einn starfa með höndum en launagreiðendur hans vegna starfana eru tveir eða fleiri.

Telji launþegi að ákvæði 2. mgr. þessarar greinar leiði til þess að staðgreiðsla hans verði verulega hærri en orðið hefði ef einungis væri um einn launagreiðanda að ræða, sbr. 1. mgr. þessarar greinar, hefur hann rétt til þess að krefjast útgáfu aukaskattkorts frá skattstjóra. Reynist krafa launþega réttmæt ber skattstjóra að gefa út til hans aukaskattkort þar sem tilgreina skal ákveðinn hundraðshluta sem aukalaunagreiðanda ber að halda eftir af launum hans í stað hámarkshundraðshluta.

16. gr.

Hafi annað hjóna sem samvistum eru engar tekjur á staðgreiðsluári skv. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt hafa hjónin rétt til þess að afhenda skattkort tekjulausa makans aðallaunagreiðanda þess maka sem tekjur hefur. Staðgreiðsla þess maka sem tekjurnar hefur skal þá ákvörðuð með hliðsjón af því að hann sem launþegi hefur afhent aðallaunagreiðanda sínum skattkort beggja. Sama gildir um karl og konu sem búa í óvígðri sambúð og veitt hefur verið heimild til að njóta sömu skattalegra réttinda og hjónum sem samvistum eru.

Hefji tekjulausi makinn starf hjá launagreiðanda á staðgreiðsluári á hann rétt til skattkorts síns og má afhenda það aðallaunagreiðanda sínum og breytist þá staða hins makans hjá aðallaunagreiðanda hans samkvæmt því. Maki sem haft hefur tekjur hjá launagreiðanda á staðgreiðsluári en lætur af starfi sem launþegi á því ári hefur hins vegar rétt til þess að afhenda skattkort sitt til aðallaunagreiðanda hins makans og breytist þá staða þess maka samkvæmt því.

17. gr.

Fyrir upphaf staðgreiðsluárs skal ríkisskattstjóri láta gera skatttöflur fyrir launagreiðendur, byggðar á ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í I kafla eftir því sem við á. Við gerð skatttaflna skal þó ávallt reiknað með hámarkshundraðshluta af útsvarsskyldum tekjum samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 25. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga. Enn fremur skal við gerð skatttaflna reikna kirkjugarðsgjald og sóknargjald sem álag á útsvar með sama hundraðshluta og notaður var við álagningu þessara gjalda í Reykjavík á því álagningarári sem næst fer á undan staðgreiðsluári.

Við gerð skatttaflna skal reiknað með þeim fastafrádrætti frá tekjum sem um ræðir í 2. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Enn fremur skal við gerð þeirra tekið tillit til réttar launþega vegna ráðstöfunar ónýttts persónuafsláttar hans til greiðslu reiknaðs útsvars, kirkjugarðsgjalds og sóknargjalds og réttar hans til greiðslu barnabóta úr ríkissjóði, sbr. ákvæði 68. og 69. gr. greindra laga.

Fjármálaráðherra skal ákveða vísitölu staðgreiðsluársins eigi síðar en 15. nóvember á því almanaksári sem næst fer á undan staðgreiðsluárinu og skal við þá vísitölu miðað við gerð skatttaflna.

Skatttöflur skulu gerðar fyrir ákveðin greiðslutímabil launa til launþega á þann veg að sem mestri nákvæmni verði náð í staðgreiðslu launþegans með hliðsjón af fjölskyldu hans og skyldu til skyldusparnaðar.

Greiðslutímabil launa til launþega ákvarðast með hliðsjón af ákvæðum kjarasamninga eða hefð um greiðslu launa í starfsstétt launþegans eftir því sem við á. Laun teljast greidd á greiðslutímabilinu hvort sem útborgun þeirra á sér stað á sama tíma og ákvæði kjarasamninga eða hefð kveða á um eða síðar.

18. gr.

Þegar ákvörðun launa launþega fyrir ákveðið greiðslutímabil er lokið ber aðallaunagreiðanda hans

1. að reikna út orlofsfé af orlofsskyldum launum launþegans og standa skil á því;
2. að hækka ákvörðuð laun launþegans um orlofsfé skv. 1. tl.;
3. að bæta við ákvörðuð laun launþegans skattskyldum hlunnindum að mati ríkisskattstjóra skv. 111. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt;
4. að draga frá ákvörðuðum launum launþegans þann hluta launa hans sem honum er heimilt að draga frá tekjum sínum að mati ríkisskattstjóra samkvæmt ákvæðum 2., 3., 4. og 5. tl. A-liðar 1. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt;
5. að draga frá ákvörðuðum launum launþegans, að teknu tilliti til 2. og 4. tl., skyldusparnað launþegans ef við á samkvæmt skattkorti hans og standa skil á þeim skyldusparnaði;
6. að draga frá ákvörðuðum launum launþegans, að teknu tilliti til 2., 3. og 4. tl., sjómanna- og fiskimannafrádrátt eftir því sem við á samkvæmt ákvæðum 1. og 2. tl. C-liðar 1. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt;
7. að ákvarða þau laun sem staðgreiðsla þeirra opinberu gjalda sem um ræðir í 1.—5. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., reiknast af en það eru ákvörðuð laun greiðslutímabilsins að viðbættri fjárhæð orlofsfjár skv. 1. tl. og metnum skattskyldum hlunnindum skv. 3. tl. að frádregnum fjárhæðum skv. 4., 5. og 6. tl. eftir því sem við á;
8. að halda eftir af ákvörðuðum launum launþegans þeirri fjárhæð opinberra gjalda sem fram kemur á skatttöflu greiðslutímabilsins með hliðsjón af launum hans skv. 7. tl. annars vegar og skattkorti launþegans hins vegar eða endurgreiða launþeganum, fyrir hönd ríkissjóðs, þá fjárhæð barnabóta sem fram kemur á skatttöflu greiðslutímabilsins með hliðsjón af launum hans skv. 7. tl. annars vegar og skattkorti launþegans hins vegar.

19. gr.

Nú leiða ákvæði kjarasamninga eða hefð til þess að ekki fara saman á sama greiðslutímabili hjá aðallaunagreiðanda

1. annars vegar greiðslur fastra launa eða sammingsbundinna eða hefðbundinna greiðslna upp í laun launþegans og
2. hins vegar greiðslur til launþegans fyrir hvers konar yfirvinnuálag og ákvæðisvinnu, aflahlut og aflaverðlaun, þótt krafa til þessara launa hafi myndast að fullu eða að hluta á greiðslutímabilinu.

Í slíkum tilvikum skal launagreiðslum skv. 2. tl. 1. mgr. bætt við launagreiðslur næsta ákveðins greiðslutímabils launa skv. 1. tl. 1. mgr. og þessar greiðslur sameiginlega teljast ákvörðuð laun launþegans á síðara greiðslutímabilinu og með þær farið skv. 17. gr.

Fari launagreiðslur skv. 2. tl. 1. mgr. eigi fram á því staðgreiðsluári þegar krafa til þeirra myndaðist skal þeim bætt við launagreiðslur síðasta greiðslutímabils á staðgreiðsluárinu og viðbótarstaðgreiðsla ákvörðuð með hliðsjón af því.

Hafi launþegi látið af starfi hjá aðallaunagreiðanda sínum eða tekið skattkort sitt frá honum áður en laun hans fyrir hvers konar yfirvinnuálag og ákvæðisvinnu, aflahlut og aflaverðlaun eru greidd, en krafa til þessara launagreiðslna myndaðist á síðasta greiðslutímabili launa hans hjá aðallaunagreiðanda, skal þessum greiðslum bætt við launagreiðslur hans fyrir síðasta greiðslutímabil hans og viðbótarstaðgreiðsla hans ákvörðuð af þannig ákvörðuðum launum.

20. gr.

Greiði aðallaunagreiðandi launþega laun sem miðast við ákveðin liðin greiðslutímabil á staðgreiðsluárinu ber að jafna þessari launagreiðslu á þessi liðnu greiðslutímabil staðgreiðsluársins og hækka reiknuð laun hvers liðins greiðslutímabils með hliðsjón af því. Staðgreiðsla samkvæmt ákvæðum 18. gr. ákvarðast þá að nýju af þannig breyttum ákvörðuðum launum. Frá heildarfjárhæð þannig reiknaðrar staðgreiðslu ber að draga áður greidda staðgreiðslu vegna þessara greiðslutímabila á staðgreiðsluárinu og halda eftir mismun sem viðbótarstaðgreiðslu.

Greiði aðallaunagreiðandi launþega laun án viðmiðunar við ákveðið greiðslutímabil á staðgreiðsluárinu ber honum að halda eftir upp í greiðslu opinberra gjalda launþegans á staðgreiðsluárinu hámarkshundraðshluta af þessum launum samkvæmt ákvæðum 25. gr. laga þessara.

21. gr.

Hefji launþegi starf hjá aðallaunagreiðanda eða flytji skattkort sitt til hans eftir upphaf greiðslutímabils eða láti hann af starfi hjá aðallaunagreiðanda eða flytji skattkort sitt frá honum áður en staðgreiðslutímabili lýkur skal fara með launagreiðslur til launþegans og ákvörðun staðgreiðslu af launum hans innan þessa greiðslutímabils sem hér segir:

1. Deila skal í fjárhæð launa, sbr. 7. tl. 18. gr., með dagafjölda innan greiðslutímabilsins og
2. margfalda þannig niðurjafnaða dagsfjárhæð launa með dagafjölda fulls greiðslutímabils og
3. reikna út staðgreiðslu eða endurgreiðslu, sbr. 8. tl. 18. gr., miðaða við þannig margfaldaða launafjárhæð, deila í þá staðgreiðslu- eða endurgreiðslufjárhæð með dagafjölda fulls greiðslutímabils, sbr. 2. tl., og margfalda þá niðurstöðu með dagafjölda, sbr. 1. tl. Halda ber síðan eftir staðgreiðslu eða endurgreiða barnabætur í samræmi við þannig fengna niðurstöðu.

Með dagafjölda starfs skv. 1. tl. 1. mgr. skal telja alla virka daga, frídaga og helgidaga frá og með fyrsta starfsdegi til loka greiðslutímabilsins eða frá upphafi greiðslutímabils til og með síðasta starfsdags. Dagafjöldi vikulegs greiðslutímabils skv. 1. mgr. telst 7 dagar og mánaðarlegs greiðslutímabils 30 dagar.

22. gr.

Afhendi launþegi ekki skattkort sitt til vörslu hjá launagreiðanda sem um ræðir í 1. másl. 2. mgr. 8. gr., sbr. 15. gr., sama dag og hann hefur starf sitt hjá honum ber launagreiðanda að krefja launþegann um nafnskirteini hans til öflunar rétttra og staðfesta upplýsinga um nafnnúmer og aldur hans. Þessi launagreiðandi telst þá ekki aðallaunagreiðandi launþegans.

Að lokinni ákvörðun launa þessa launþega, sbr. 1. mgr., fyrir ákveðið greiðslutímabil ber launagreiðanda hans

1. að reikna út orlofsfé af orlofsskyldum launum launþegans og standa skil á því;
2. að draga frá ákvörðuðum launum launþegans skyldusparnað hans, miðað við aldur hans samkvæmt nafnskirteini, og standa skil á þeim skyldusparnaði;
3. að halda eftir af ákvörðuðum launum launþegans upp í greiðslu opinberra gjalda hans á staðgreiðsluárinu hámarkshundraðshluta samkvæmt ákvæðum 25. gr. af launum, ákvörðuðum í samræmi við ákvæði 7. tl. 18. gr.

Nú ber nafnskirteini launþega eða önnur gögn það með sér að hann nær ekki 16 ára aldri á staðgreiðsluárinu og ber þá að halda eftir af ákvörðuðum launum launþegans upp í greiðslu opinberra gjalda hans á staðgreiðsluárinu sjö hundraðshlutum (7%) af launum, ákvörðuðum í samræmi við ákvæði 7. tl. 18. gr.

Ákvæði þessarar greinar eiga jafnframt við um launagreiðslur þær er um ræðir í 19. og 20. gr.

23. gr.

Afhendi launþegi ekki skattkort sitt til vörslu hjá launagreiðanda sem um ræðir í 2. másl. 2. mgr. 8. gr., sbr. 15. gr., fyrir upphaf greiðslutímabils eða fyrir greiðslu eða afhendingu verðmæta sem skattskyld eru samkvæmt ákvæðum 1. og 2. másl. 2. tl., 3. tl. og 1. másl. 4. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt ber launagreiðanda að krefja launþegann um nafnskirteini hans til öflunar rétttra og staðfesta upplýsinga um nafnnúmer hans og aldur. Launagreiðandi þessi telst ekki aðallaunagreiðandi launþegans.

Að lokinni ákvörðun launa þessa launþega, sbr. 1. mgr., fyrir ákveðið greiðslutímabil eða fyrir greiðslu eða afhendingu verðmæta ber launagreiðanda hans að halda eftir af ákvörðuðum launum launþegans upp í greiðslu opinberra gjalda hans á staðgreiðsluárinu sem hér segir:

1. Af bótagreiðslum samkvæmt ákvæðum laga um almannatryggingar átján hundraðshlutum (18%).
2. Af hvers konar öðrum greiðslum eða afhendingu verðmæta en þeim er um ræðir í 1. tl. þrjátíu hundraðshlutum (30%).

Nú ber nafnskirteini launþega eða önnur gögn það með sér að hann nær ekki 16 ára aldri á staðgreiðsluárinu og ber þá að halda eftir af ákvörðuðum launum launþegans upp í greiðslu opinberra gjalda hans á staðgreiðsluárinu sjö hundraðshlutum (7%) af launum.

24. gr.

Því aðeins er heimilt að styðjast við matsreglur rikisskattstjóra að því er tekur til frádráttar skv. 3. tl. A-liðar 1. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, sbr. 4. tl. 18. gr., að launagreiðandi hafi fyrir upphaf staðgreiðsluárs aflað skriflegrar heimildar skattstjóra til greiðslu risnufjár og ökutækjastyrkja til launþega sem gætu notið umrædds frádráttar.

25. gr.

Hámarkshundraðshluti sá er um ræðir í 2. mgr. 20. gr. og 3. tl. 2. mgr. 22. gr. skal ákveðinn af rikisskattstjóra fyrir upphaf staðgreiðsluárs með hliðsjón af hámarksgjaldstigum þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1—5. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., að teknu tilliti til fastafrádráttar frá tekjum skv. 2. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt.

26. gr.

Heimilt er ríkisskattstjóra að taka til greina skriflega umsókn launþega um endurgreiðslu, að hluta eða öllu leyti, á staðgreiðslu hans á staðgreiðsluárinu ef veikindi, slys, mannlát eða starfsbreyting vegna þessa eða aldurs hans mun skerða tekjur hans verulega á þeim hluta staðgreiðsluársins sem eftir er á þann veg að staðgreiðsla hans í heild á staðgreiðsluárinu, önnur en skyldusparnaður, sbr. 15. tl. 1. gr., muni leiða til a. m. k. 20% hærri staðgreiðslu en væntanlega álagðir skattar og gjöld tekjuársins samkvæmt ákvæðum 1.—5. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., muni nema.

Með skriflegri umsókn launþega, sbr. 1. mgr., skulu fylgja fullnægjandi gögn til stuðnings kröfu hans, svo og rökstuðningur fyrir kröfunni sem settur skal fram á sérstöku eyðublaði sem ríkisskattstjóri lætur gera.

Að móttækinni umsókn launþega skal ríkisskattstjóri úrskurða málið og er sá úrskurður endanleg ákvörðun í málinu.

27. gr.

Hver launagreiðandi samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 8. gr. skal eigi síðar en 10. desember á því almanaksári sem næst fer á undan staðgreiðsluári, senda ríkisskattstjóra tilkynningu um starfsemi sína þar sem tilgreint er nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer launagreiðandans.

Undanþegnir þessari tilkynningarskyldu eru þó þeir launagreiðendur sem áætla að launagreiðslur þeirra, sbr. 1. mgr. 8. gr., muni nema lægri fjárhæð en 120 000 kr. á næsta staðgreiðsluári.

Launagreiðandi sem vanrækir tilkynningarskyldu sína samkvæmt þessari grein skal sæta viðurlögum skv. 50. gr.

28. gr.

Hver sá aðili sem hefur greiðslur til launþega á staðgreiðsluári og verður þar með launagreiðandi samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 8. gr. skal þegar í stað senda tilkynningu um starfsemi sína, sbr. 1. mgr. 27. gr., til ríkisskattstjóra.

Undanþegnir þessari tilkynningarskyldu eru þó þeir launagreiðendur sem áætla að launagreiðslur þeirra, sbr. 1. mgr. 8. gr., muni nema lægri fjárhæð en 12 000 kr. í hverjum einstökum almanaksmánuði staðgreiðsluársins.

Launagreiðandi sem vanrækir tilkynningarskyldu sína samkvæmt þessari grein skal sæta viðurlögum skv. 50. gr.

29. gr.

Launagreiðandi sem sent hefur tilkynningu samkvæmt ákvæðum 27. eða 28. gr., en hættir launagreiðslum á staðgreiðsluári, skal þegar í stað senda ríkisskattstjóra tilkynningu um það efni.

B-hluti

Atvinnurekendur

30. gr.

Allir atvinnurekendur, sbr. 10. gr., skulu eigi síðar en 31. október á því almanaksári sem næst fer á undan staðgreiðsluári senda skattstjóra rökstudda áætlun um gjaldstofna þeirra skatta og gjalda á komandi staðgreiðsluári sem um ræðir í 1.—5. tl. og 10.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., að teknu tilliti til ákvæða 2. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt eftir því sem við á. Þar skal einnig koma fram rökstudd áætlun um það endurgjald sem atvinnurekandinn ætlar að telja sjálfum sér til tekna eða reikna maka sínum eða barni til tekna á staðgreiðsluárinu, sbr. ákvæði greindrar 2. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr., eftir því sem við á.

Hefji atvinnurekandi eigi gjaldskylda starfsemi sína fyrr en eftir 21. október á því almanaksári sem næst fer á undan staðgreiðsluári eða eigi fyrr en á staðgreiðsluárinu sjálfu ber honum að senda skattstjóra áætlun þá er um ræðir í 1. mgr. innan 10 daga frá því að hann hóf starfsemi sína.

31. gr.

Innan 30 daga frá því að áætlun skv. 30. gr. barst skattstjóra skal hann hafa endurskoðað hana og tilkynnt atvinnurekandanum niðurstöðu sína um áætlun gjaldstofna og endurgjalds, sbr. 1. mgr. 30. gr., svo og upphæð áætlaðra skatta og gjalda skv. 1.—5. tl. og 10.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., sem atvinnurekandanum ber að greiða á staðgreiðsluárinu. Ákvarðað endurgjald myndar stofn að staðgreiðslu atvinnurekandans sem launþega, sbr. 2 mgr. 7. gr. Sömu tímamörk um áætlanir gilda að því er varðar þá atvinnurekendur sem um ræðir í 2. mgr. 30. gr. og miðast þau við lok skilafrests eða þann dag er skattstjóri kemst að raun um að atvinnurekandinn hafi hafið gjaldskylda starfsemi.

Við endurskoðun á áætlun atvinnurekandans og úrskurðun um niðurstöðu hennar, sbr. 1. og 2. másl. 1. mgr., ber skattstjóra að styðjast við þá gjaldstofna sem fram koma í framtalsgögnum atvinnurekandans á næstliðnu tekjuári hans, að teknu tilliti til rökstuðnings í áætlun hans og væntanlegra atkomuhorfa í atvinnugrein hans á staðgreiðsluárinu. Á sama hátt skal stuðst við rökstuðning í áætlun þeirra atvinnurekenda sem um ræðir í 3. másl. 1. mgr., þó með hliðsjón af væntanlegum atkomuhorfum í atvinnugreinum þeirra á staðgreiðsluárinu.

Hafi engin áætlun borist frá atvinnurekanda fyrir skilafrest hennar, sbr. 30. gr., ber skattstjóra að áætla gjaldstofna og endurgjald eftir því sem við á, svo og upphæð áætlaðra skatta og gjalda skv. 1.—5. tl. og 10.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., sem atvinnurekandanum ber þá að greiða á staðgreiðsluárinu og tilkynna atvinnurekandanum þessar niðurstöður. Ákvarðað endurgjald myndar stofn að staðgreiðslu atvinnurekandans sem launþega, sbr. 2. mgr. 7. gr.

Við ákvörðun áætlaðra skatta og gjalda af gjaldstofnum staðgreiðsluársins samkvæmt þessari grein skal byggja á ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í 1.—5. tl. og 10.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., eftir því sem við á. Þó skal útsvar, kirkjugarðsgjald og sóknargjald reiknað með sömu hundraðshlutum af gjaldstofnum og nota skal við gerð skattaflna, sbr. 2. og 3. másl. 1. mgr. 17. gr., og skal stuðst við vísitölu staðgreiðsluársins, sbr. 3. mgr. 17. gr., eftir því sem við á.

32. gr.

Nú telur atvinnurekandi að gjaldstofnar eða skattar og gjöld samkvæmt þeim séu eigi rétt ákvarðaðir og getur hann þá sent skriflega kæru, studda nauðsynlegum gögnum, til skattstjóra innan 7 daga frá dagsetningu tilkynningar skattstjóra skv. 31. gr. Innan 15 daga frá lokum kærufrests skal skattstjóri hafa úrskurðað kærana. Úrskurður skattstjóra skal rökstuddur.

Innan 7 daga frá dagsetningu úrskurðar skattstjóra má atvinnurekandinn skjóta úrskurðinum til ríkisskattstjóra sem fellir endanlegan úrskurð.

33. gr.

Atvinnurekendur, sbr. 10. gr., sem gjaldskyldir eru á staðgreiðsluári samkvæmt ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í 6.—9. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., skulu þegar eftir lok hvers almanaksmánaðar reikna út umrædda skatta og gjöld af lögmætum gjaldstofnum sem til útborgunar féllu á greiðslutímabilum næstliðins mánaðar.

34. gr.

Atvinnurekandi skv. 10. gr. skal, eigi síðar en 10. desember á því almanaksári sem næst fer á undan staðgreiðsluári, senda ríkisskattstjóra tilkynningu um starf-

semi sína þar sem tilgreina skal nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer atvinnurekandans.

Atvinnurekandi sem vanrækir tilkynningarskyldu sína samkvæmt þessari grein skal sæta viðurlögum skv. 50. gr.

35. gr.

Hver sá aðili sem hefur atvinnurekstur á staðgreiðsluári og verður þar með atvinnurekandi skv. 10. gr. skal þegar í stað senda tilkynningu um starfsemi sína, sbr. 1. mgr. 34. gr., til ríkisskattstjóra.

Atvinnurekandi sem vanrækir tilkynningarskyldu sína samkvæmt þessari grein skal sæta viðurlögum skv. 50. gr.

36. gr.

Atvinnurekandi sem sent hefur tilkynningu samkvæmt ákvæðum 34. gr. eða 35. gr., en hættir atvinnurekstri sínum á staðgreiðsluári, skal þegar í stað senda ríkisskattstjóra tilkynningu um það efni.

IV KAFLI

Skil á staðgreiðslu

37. gr.

Launagreiðandi, sbr. 2. mgr. 8. gr., skal ótilkvaddur greiða mánaðarlega það fé sem hann hefur haldið eftir eða bar að halda eftir í greiðslutímabilum næstliðins mánaðar samkvæmt ákvæðum 18.—23. gr. ásamt orlofsfé af orlofsskyldum launum þessara greiðslutímabila, en að frádregnum endurgreiðslum barnabóta sem launagreiðandi hefur innt af hendi fyrir ríkissjóð í þessum greiðslutímabilum. Viðbótarstaðgreiðsla, sbr. ákvæði 2. mgr. 19. gr. og 20. gr., sem eigi er innt af hendi fyrr en eftir lok staðgreiðsluárs telst mynda sérstakt greiðslutímabil og ber að greiða hana 1. febrúar næstan eftir lok staðgreiðsluársins.

Greiðsla skv. 1. mgr. skal innt af hendi til innheimtumanns ríkissjóðs eða gjaldheimtu, sbr. lög nr. 68, 27. apríl 1962 um heimild til sameiginlegrar innheimtu opinberra gjalda, í umdæmi því þar sem launagreiðandi er heimilisfastur. Heimilt er þó launagreiðanda að inna greiðslu skv. 1. mgr. af hendi í banka, sparisjóði eða pósthóð sem innborgun á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands. Á greiðsluskjali skal koma fram nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer launagreiðanda ásamt greiðslufjárhæð.

Með greiðslu, sbr. 2. mgr., skal fylgja skilgrein í tvíriti frá launagreiðanda á þar til gerðu eyðublaði þar sem greint er nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer launagreiðandans, svo og nafn og nafnnúmer launþegans. Í skilgreininni skal fram tekið hvað greitt er fyrir hvern launþega og sundurliðað í orlofsfé, skyldusparnað og opinber gjöld eftir því sem við á. Hafi launagreiðandi greitt launþega barnabætur fyrir hönd ríkissjóðs skal þess getið. Þá skal og þess getið hvort launþegi hafi afhent skattkort sitt til launagreiðandans og, ef svo er, hvort því fylgdi skattkort maka hans. Samtala orlofsfjár, skyldusparnaðar og opinberra gjalda að frádregnum endurgreiðslum barnabóta skal tilgreind.

Heimilt er þó launagreiðanda að senda skilgrein þá er um ræðir í 3. mgr. til skattstjóra. Frestur til að skila henni rennur þá út næsta virkan dag eftir eindaga hvernar greiðslu, sbr. 5. mgr. Skilgreinin skal þá bera með sér, auk þess sem um ræðir í 3. mgr., upplýsingar um fjárhæð þá sem greidd var skv. 1. mgr., hverjum hún var greidd, sbr. 2. mgr., og hvenær.

Gjalddagi greiðslu skv. 1. mgr. er 1. hvers mánaðar og eindagi 14 dögum síðar. Beri eindaga upp á helgidag eða almennan fridag færist eindagi á næsta virkan dag á eftir. Hafi launagreiðandi eigi greitt á eindaga skal beita hann viðurlögum skv. 52. gr.

Hafi launagreiðandi eigi skilað skilagrein með greiðslu sinni, sbr. 3. mgr., eða innan tímamarka skv. 4. mgr. skal hann sæta viðurlögum skv. 51. gr. frá því er skilafrestur rann út skv. 4. mgr.

38. gr.

Skattstjóri skal rannsaka skilagreinar launagreiðenda, sbr. 37. gr., og leiðréttarangar niðurstöður. Skattstjóra ber að áætla greiðsluskylda fjárhæð þeirra launagreiðenda sem eigi hafa framvísað fullnægjandi skilagreinum innan tilskilinna tímamarka skv. 37. gr. og tilkynna launagreiðanda um áætlunina innan 14 virkra daga frá tilskildum tímamörkum.

39. gr.

Launagreiðandi ber ábyrgð á þeim opinberu gjöldum og skyldusparnaði sem hann hefur haldið eftir eða bar að halda eftir samkvæmt ákvæðum 18.—23. gr. Launþegi ber ekki ábyrgð á greiðslu opinberra gjalda og skyldusparnaðar sem hann sannar að launagreiðandi hafi haldið eftir af launum hans. Launagreiðandi og launþegi bera hins vegar óskipta ábyrgð á vanteknum opinberum gjöldum og skyldusparnaði.

40. gr.

Atvinnurekandi skal ótilkvaddur greiða mánaðarlega einn tólfta hluta (1/12) þeirra áætluðu skatta og gjalda sem honum ber að greiða á staðgreiðsluárinu skv. 31. gr., enda hafi hann gjaldskylda starfsemi með höndum allt staðgreiðsluárið eða hætti henni ekki fyrr en í síðasta almanaksmanuði þess. Gjald dagar eru 1. hvers mánaðar, sá fyrsti hinn 1. febrúar á staðgreiðsluárinu og sá síðasti hinn 1. janúar næstan eftir lok staðgreiðsluársins.

Atvinnurekandi, sem hafði gjaldskylda starfsemi með höndum við upphaf staðgreiðsluárs en hættir gjaldskyldri starfsemi sinni á staðgreiðsluárinu, skal ótilkvaddur greiða mánaðarlega einn tólfta hluta (1/12) þeirra áætluðu skatta og gjalda sem honum ber að greiða á staðgreiðsluárinu skv. 31. gr. Gjald dagar eru 1. hvers mánaðar, sá fyrsti hinn 1. febrúar á staðgreiðsluári og sá síðasti hinn 1. þess mánaðar sem næstur fer eftir móttöku ríkisskattstjóra á tilkynningu þeirri sem um ræðir í 36. gr.

Atvinnurekandi, sem hefur gjaldskylda starfsemi á staðgreiðsluárinu, skal ótilkvaddur greiða mánaðarlega hluta áætlaðra skatta og gjalda sem honum ber að greiða á staðgreiðsluárinu skv. 31. gr. Mánaðarlegur hluti skal fundinn með því að deila í áætlaða skatta og gjöld skv. 31. gr. með þeim mánaðarfjölda sem eftir er af staðgreiðsluárinu, töldum frá og með þeim mánuði sem hin gjaldskylda starfsemi hófst. Gjald dagar eru 1. hvers mánaðar, sá fyrsti hinn 1. þess mánaðar sem næstur fer á eftir upphafi gjaldskyldrar starfsemi og sá síðasti hinn 1. janúar á því almanaksári sem næst fer eftir lok staðgreiðsluársins eða hinn 1. þess mánaðar sem næstur fer eftir móttöku ríkisskattstjóra á tilkynningu þeirri sem um ræðir í 36. gr.

Verði breyting á áætlaðri fjárhæð skatta og gjalda á staðgreiðsluárinu ber að deila fjárhæð þeirrar breytingar á þau greiðslutímabil sem eftir eru af því á sama hátt og umi ræðir í 3. mgr. og hækka eða lækka greiðslur skv. 1.—3. mgr. samkvæmt því.

Greiðsla skv. 1.—3. mgr. skal innt af hendi til innheimtumanns ríkissjóðs eða gjaldheimtu, sbr. lög nr. 68, 27. apríl 1962 um heimild til sameiginlegrar innheimtu opinberra gjalda, í umdæmi því þar sem atvinnurekandi er heimilisfastur. Heimilt er þó atvinnurekanda að inna greiðslu skv. 1.—3. mgr. af hendi í banka, sparisjóði eða pósthóð sem innborgun á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands. Á greiðsluskjali skal koma fram nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer atvinnurekandans ásamt greiðslufjárhæð.

Greiðslur samkvæmt 1.—3. mgr. falla í eindaga 15. dag hvers mánaðar. Beri eindaga upp á helgidag eða almennan frídag færist eindagi á næsta virkan dag á eftir. Hafi atvinnurekandi eigi greitt á eindaga skal beita hann viðurlögum skv. 53. gr.

41. gr.

Atvinnurekandi skal ótilkvaddur greiða mánaðarlega þau gjöld sem honum ber að reikna út skv. 33. gr.

Greiðsla skv. 1. mgr. skal innt af hendi til innheimtumanns ríkissjóðs eða gjaldheimtu, sbr. lög nr. 68, 27. apríl 1962 um heimild til sameiginlegrar innheimtu opinberra gjalda, í umdæmi því þar sem atvinnurekandi er heimilisfastur. Heimilt er þó atvinnurekanda að inna greiðslu skv. 1. mgr. af hendi í banka, sparisjóði eða pósthöð sem innborgun á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands. Á greiðsluskjali skal koma fram nafn, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer atvinnurekandans ásamt greiðslufjárhæð.

Með greiðslu, sbr. 2. mgr., skal fylgja skilgrein í tvíriti frá atvinnurekanda þar sem greint er nafn hans, heimili og fyrirtækisnúmer eða nafnnúmer. Í skilgreininni skal koma fram stofn þeirra gjalda sem um ræðir í 6.—9. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., og útreikningur á hverjum einstökum skatti eða gjaldi. Samtala allra umræddra skatta og gjalda skal tilgreind.

Heimilt er þó atvinnurekanda að senda skilgrein þá er um ræðir í 3. mgr. til skattstjóra. Frestur til að skila henni rennur þá út næsta virkan dag eftir eindaga hvernar greiðslu, sbr. 5. mgr. Skilgreinin skal þá bera með sér, auk þess sem um ræðir í 3. mgr., upplýsingar um fjárhæð þá sem greidd var skv. 1. mgr., hverjum hún var greidd sbr. 2. mgr., og hvenær.

Gjaldlagi greiðslu skv. 1. mgr. er 1. hvers mánaðar og eindagi 14 dögum síðar. Beri eindaga upp á helgidag eða almennan frídag færist eindagi á næsta virkan dag á eftir. Hafi atvinnurekandi eigi greitt á eindaga skal beita hann viðurlögum skv. 54. gr.

Hafi atvinnurekandi eigi skilað skilgrein með greiðslu sinni, sbr. 3. mgr., eða innan tímamarka skv. 4. mgr. skal hann sæta viðurlögum skv. 51. gr. frá því er skilafrestur rann út skv. 4. mgr.

42. gr.

Skattstjóri skal rannsaka skilgreinar atvinnurekandans skv. 41. gr. og leiðrétta rangar niðurstöður. Skattstjóra ber að áætla greiðsluskylda fjárhæð þeirra atvinnurekenda sem eigi hafa framvísað fullnægjandi skilgreinum innan tilskilinna tímamarka skv. 41. gr. og tilkynna atvinnurekanda um áætlunina innan 14 virkra daga frá tilskildum tímamörkum.

43. gr.

Sá aðili sem tekur við greiðslum skv. 2. mgr. 37. gr., skv. 1.—3. mgr. 40. gr. og skv. 2. mgr. 41. gr. skal senda það fé sem hann hefur mótttekið til innleggs á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands ásamt afriti af greiðslukvittun til greiðandans innan tveggja virkra daga frá móttökudegi. Skilgreinar frá launagreiðendum og atvinnurekendum skv. 37. gr. og 41. gr., sem þessir aðilar hafa mótttekið, skulu sendar til skattstjóra innan sömu tímamarka. Verði dráttur á innborgunum þessum og skilum skilgreina varðar það viðurlögum skv. 55. gr. og 51. gr.

V KAFLI
Stjórnun staðgreiðslu

44. gr.

Ríkisskattstjóri hefur á hendi framkvæmd laga þessara.

45. gr.

Ríkisskattstjóra ber m. a.:

1. að láta gera skattkort skv. 2. mgr. 12. gr.,
2. að láta gera skattöflur skv. 17. gr.,
3. að gefa út mat, sem stuðst skal við á staðgreiðsluári, á þeim hlunnindum, öðrum tekjum og frádrætti sem meta þarf til verðs,
4. að ákvarða hámarkshundraðshluta skv. 25. gr.,
5. að úrskurða mál skv. 26. gr. og 2. mgr. 32. gr.,
6. að halda skrá um launagreiðendur skv. 27.—29. gr.,
7. að gefa út reglur um ákvörðun gjaldstofna og gjaldskrár vegna þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 6.—9. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., og atvinnurekanda ber að reikna út skv. 33. gr.,
8. að halda skrá um atvinnurekendur skv. 34.—36. gr.,
9. að gera skrá yfir áætlaða skatta og gjöld skv. 31. gr., sbr. 40. gr.,
10. að gera skrá að lokinni álagningu þeirra gjalda sem um ræðir í 1. gr., sbr. 2. gr., þar sem fram komi greiðslustaða hvers gjaldanda með hliðsjón af staðgreiðslu eða skuldajöfnun hans á gjöldum þessum, sbr. ákvæði VIII kafla,
11. að gefa út hvers konar reglur og leiðbeiningar fyrir launþega, launagreiðendur og atvinnurekendur um notkun gagna og eyðublaða vegna staðgreiðslu opinberra gjalda,
12. að láta gera öll eyðublöð, sem nauðsyn er á, fyrir launagreiðendur og atvinnurekendur. Eyðublöð þessi skulu fást hjá skattyfirvöldum og hjá þeim aðilum sem heimild hafa til móttöku greiðslna skv. IV kafla.

Allar tilkynningar, skilagreinar og skýrslur samkvæmt lögum þessum skulu gerðar ókeypis á þau eyðublöð er ríkisskattstjóri hefur látið gera.

Ríkisskattstjóri skal setja skattstjórum framkvæmdar- og starfsreglur ásamt leiðbeiningum og verklagsreglum eftir því sem þörf krefur.

Ríkisskattstjóri getur af sjálfsdáðum kannað öll atriði er varða gjald- eða skilaskyldu og breytt ákvörðun skattstjóra ef ástæða er til, svo og kannað sérhver önnur atriði er varða framkvæmd laga þessara. Getur hann í því skyni krafist allra upplýsinga og gagna sem hann telur þörf á að fá, m. a. frá skattstjórum, innheimtumönnum ríkissjóðs, gjaldheimtum, bönkum, sparisjóðum og pósthöfðum, svo og þeim aðilum sem um ræðir í 47. gr.

46. gr.

Skattstjórum ber m. a.:

1. að gefa út ný skattkort ef tilefni er til þess, sbr. 3. mgr. 12. gr., 13. gr. og 3. og 4. mgr. 14. gr., svo og að gefa út aukaskattkort skv. 3. mgr. 15. gr.,
2. að veita heimildir skv. 24. gr.,
3. að ákvarða gjaldstofna og endurgjald og áætla skatta og gjöld, sbr. 31. gr., og tilkynna ríkisskattstjóra niðurstöður sínar,
4. að úrskurða kærur skv. 1. mgr. 32. gr.,
5. að rannsaka og leiðrétta skilagreinar, svo og áætla greiðsluskylda fjárhæð skv. 38. gr. og 42. gr. Greiðsluskylda fjárhæð skal tilkynna innheimtumanni ríkissjóðs eða gjaldheimtu, sbr. 1. málsl. 2. mgr. 37. gr. og 1. málsl. 2. mgr. 41. gr.

47. gr.

Vegna eftirlits og rannsókna samkvæmt lögum þessum getur skattstjóri, skatt-rannsóknarstjóri, ríkisskattstjóri og menn, sem þeir fela eftirlits- og rannsóknarstörf, krafist þess að framtalsskyldir aðilar samkvæmt lögum um tekjuskatt og eignarskatt leggi fram til könnunar bókhald sitt og bókhaldsgögn, svo og önnur gögn er varða rekstur þeirra, þar með talin bréf og samninga. Enn fremur hafa þessir aðilar aðgang að framangreindum gögnum og aðgang að starfsstöðvum framtalsskyldra aðila og birgðageymslum og heimild til að taka skýrslur af hverjum þeim sem ætla má að geti gefið upplýsingar er máli skipta.

Ríkisskattstjóri og skattrannsóknarstjóri hafa enn fremur heimildir þær er um getur í 1. mgr. gagnvart þeim aðilum sem ekki eru framtalsskyldir samkvæmt lögum um tekjuskatt og eignarskatt en eru gjaldskyldir skv. I kafla.

Nú gegnir einhver ekki skyldu sinni samkvæmt þessari grein eða skorast undan að láta áður nefndar upplýsingar, skýrslur og gögn af hendi og geta þá ríkisskattstjóri og skattrannsóknarstjóri vísað sökinni til sakadómara til meðferðar. Dómari skal taka slíkt mál án tafar til rannsóknar að hætti opinberra mála og er ríkisskattstjóra eða skattrannsóknarstjóra rétt að vera viðstaddur þá rannsókn eða láta fulltrúa sinn vera þar. Að rannsókn lokinni sendir dómari rannsóknargerðir sínar til ríkissaksóknara og þess aðila sem um rannsókn bað. Ríkisskattstjóri eða skattrannsóknarstjóri hlutast síðan til um meðferð hins skattalega þáttar málsins að lögum.

Lögreglu er skylt, innan starfsmarka sinna, að veita ríkisskattstjóra og skattrannsóknarstjóra nauðsynlega aðstoð í þágu rannsóknar samkvæmt þessari grein.

48. gr.

Skattrannsóknarstjóri skal í samráði við ríkisskattstjóra fylgjast með eftirlits- og rannsóknarstörfum skattstjóra skv. 5. tl. 46. gr. og afla upplýsinga um þau, leiðbeina skattstjórum um eftirlits- og rannsóknaraðgerðir og veita þeim upplýsingar um atvinnugreinar, atvinnuvegi eða önnur atriði sem þvöngu hafa.

Skattrannsóknarstjóri getur hafið rannsókn á hverju því atriði er varðar gjalda- og skilaskyldur samkvæmt lögum þessum. Hann skal annast rannsóknir eftir kröfu ríkisskattstjóra og annast rannsóknir í málum sem til hans er vísað af skattstjórum nema hann í samráði við ríkisskattstjóra feli skattstjóra rannsóknina. Ríkisskattstjóri getur einnig falið skattstjórum athugun eða rannsókn á hverju því atriði sem um er getið í þessari grein.

Þegar aðgerðir skattrannsóknarstjóra gefa tilefni til ákvörðunar eða endurákvörðunar á gjald- eða skilaskyldu samkvæmt lögum þessum skal ríkisskattstjóri annast ákvörðunina eða endurákvörðunina nema hann feli hana skattstjóra.

49. gr.

Fjármálaráðherra hefur heimild til að setja reglur um sérstakt launabókhald atvinnurekenda.

VI KAFLI

Viðurlög

50. gr.

Hver sá aðili sem vanrækir tilkynningarskyldu sína skv. 27. gr., 28. gr., 34. gr. og 35. gr. skal sæta viðurlögum er nemi 3 000 kr. fyrir hvern dag sem hann vanrækir tilkynningarskyldu sína, talið frá og með 1. degi eftir að tilkynning skyldi send.

Ríkisskattstjóri ákveður viðurlög samkvæmt þessari grein og tilkynnir fjárhæð þeirra innheimtumanni ríkissjóðs eða gjaldheimtu eftir því sem við á.

Fella má niður viðurlög samkvæmt þessari grein ef aðili færir gildar ástæður sér til afsökunar og metur ríkisskattstjóri það í hverju einstöku tilfelli hvað telja skuli gildar ástæður.

51. gr.

Hver sá aðili sem vanrækir skil á skilagreinum skv. 37. gr., 41. gr. og 2. másl. 43. gr. skal sæta viðurlögum er nemi 5 000 kr. fyrir hvern dag sem hann vanrækir skil á þeim, talið frá og með 1. degi eftir að skilafrestur rann út skv. 4. mgr., sbr. 6. mgr. 37. gr., skv. 4. mgr., sbr. 6. mgr. 41. gr., og skv. 2. másl. 43. gr.

Skattstjóri ákveður viðurlög samkvæmt þessari grein og tilkynnir fjárhæð þeirra innheimtumanni ríkissjóðs eða gjaldheimtu eftir því sem við á.

Fella má niður viðurlög samkvæmt þessari grein ef aðili færir gildar ástæður sér til afsökunar og metur skattstjóri það í hverju einstöku tilviki hvað telja skuli gildar ástæður í þessu sambandi. Innan 7 daga frá dagsetningu ákvörðunar skattstjóra er heimilt að áfrýja mati hans til ríkisskattstjóra sem kveður upp endanlegan úrskurð.

52. gr.

Séu greiðslur launagreiðanda skv. 37. gr. eigi inntar af hendi á tilskildum tíma skv. 5. mgr. 37. gr. skal hann sæta viðurlögum til viðbótar upphæð skilafjárins. Sama gildir ef skilagrein hefur ekki verið skilað eða henni verið ábótavant og greiðsluskyld fjárhæð því verið áætluð, sbr. 38. gr., nema launagreiðandi hafi greitt fyrir eindaga upphæð er til áætlunar svarar.

Viðurlög á vanskilafé skv. 1. mgr. skulu vera sem hér segir:

1. 4% viðurlög að upphæð vanskilafjár fyrir hvern dag eftir eindaga, þó ekki hærrí en 28%.
2. 5% viðurlög til viðbótar af upphæð vanskilafjár fyrir hvern byrjaðan mánuð, talið frá og með 1. degi næsta mánaðar eftir eindaga.

Við útreikning á viðurlögum á áætlaða greiðsluskylda fjárhæð telst eindagi sá sami og eindagi greiðslu þess mánaðar sem áætlað er fyrir. Sama gildir um viðurlög á allar vangoldnar greiðslur fyrri tímabila.

Sendi launagreiðandi fullnægjandi skilagrein innan 10 virkra daga frá tilkynningu skattstjóra skv. 38. gr. skal hann greiða upphæð skilafjár samkvæmt skilagreininni ásamt viðurlögum skv. 2. mgr. Skattstjóri má breyta fyrri áætlun eftir lok þessara tímamarka ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

Komi í ljós að launagreiðanda, sem greiða átti skilafé, hafi ekki verið áætluð gjaldskyld fjárhæð, eða áætlun verið lægri en það skilafé sem honum bar að greiða, skal hann greiða hið gjaldskylda skilafé auk viðurlaga skv. 2. mgr.

Fella má niður viðurlög skv. 2. mgr. ef launagreiðandi færir gildar ástæður sér til afsökunar og metur skattstjóri það í hverju einstöku tilviki hvað telja skuli gildar ástæður í þessu sambandi. Innan 7 daga frá dagsetningu ákvörðunar skattstjóra er heimilt að áfrýja mati hans til ríkisskattstjóra sem kveður upp endanlegan úrskurð.

Heimilt er að áætla gjaldskylda fjárhæð launagreiðanda ef í ljós kemur að skilagrein hans styðst ekki við tilskilið bókhald skv. lögum nr. 51/1968 eða ákvæði reglna um sérstakt launabókhald sem settar hafa verið af fjármálaráðherra samkvæmt heimild í 49. gr. Jafnframt er heimilt að áætla gjaldskylda fjárhæð launagreiðanda ef í ljós kemur að færsla á launum í bókhaldi, eða aðrir þeir þættir sem skilagrein á að byggjast á, styðst ekki við þau gögn sem ákvæði reglna skv. 49. gr. mæla fyrir um eða ef bókhald og þau gögn sem liggja fyrir um gjaldskylda fjárhæð samkvæmt skilagrein verða ekki talin nægilega örugg. Enn fremur er heimilt að áætla gjaldskylda fjárhæð launagreiðanda ef ekki er lagt fram bókhald eða þau gögn sem skatt- yfirvöld kunna að biðja um til sannpröfunar á skilagreinum, sbr. 47. gr. Ákvæði 2. mgr. eiga einnig við um áætlanir samkvæmt þessari málsgrein.

53. gr.

Hafi greiðsla atvinnurekanda skv. 40. gr. eigi borist á tilskildum tíma skv. 6. mgr. 40. gr. skal hann sæta viðurlögum af vanskilafé er nemi 5% fyrir hvern byrjaðan mánuð eftir lok eindaga.

Komi í ljós að atvinnurekanda, sem greiða átti skv. 40. gr., hafi ekki verið áætluð gjaldskyld fjárhæð, eða að áætlun á henni hafi verið of lág, skal hann greiða það sem honum bar auk viðurlaga skv. 1. mgr.

54. gr.

Hafi greiðsla atvinnurekanda skv. 41. gr. eigi borist á tilskildum tíma skv. 5. mgr. 41. gr. skal hann sæta viðurlögum af vanskilafé er nemi 5% fyrir hvern byrjaðan mánuð eftir lok eindaga. Sama gildir ef skilagrein hefur ekki verið skilað eða henni verið ábótavant og greiðsluskyld fjárhæð því verið áætluð, sbr. 42. gr., nema atvinnurekandi hafi greitt fyrir eindaga upphæð er til áætlunar svarar.

Við útreikning á viðurlögum á áætlaða greiðsluskylda fjárhæð telst eindagi sá sami og eindagi greiðslu þess mánaðar sem áætlað er fyrir. Sama gildir um viðurlög á allar vangoldnar greiðslur fyrri tímabila.

Sendi atvinnurekandi fullnægjandi skilagrein innan 10 virkra daga frá tilkynningu skattstjóra skv. 42. gr. skal hann greiða samkvæmt skilagreininni ásamt viðurlögum skv. 1. mgr. Skattstjóri má breyta fyrri áætlun eftir lok þessara tímamarka ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi.

Komi í ljós að atvinnurekanda, sem greiða átti skv. 41. gr., hafi ekki verið áætluð gjaldskyld fjárhæð, eða að áætlunin hafi verið of lág, skal hann greiða það sem honum bar auk viðurlaga skv. 1. mgr.

Fella má niður viðurlög skv. 1. mgr. ef atvinnurekandi færir gildar ástæður sér til afsökunar og metur skattstjóri það í hverju einstöku tilviki hvað telja skuli gildar ástæður í þessu sambandi. Innan 7 daga frá dagsetningu ákvörðunar skattstjóra er heimilt að áfrýja mati hans til ríkisskattstjóra sem kveður upp endanlegan úrskurð.

Heimilt er að áætla gjaldskylda fjárhæð atvinnurekanda ef í ljós kemur að skilagrein hans styðst ekki við tilskilið bókhald samkvæmt lögum nr. 51/1968 eða ákvæði reglna um sérstakt launabókhald sem settar hafa verið af fjármálaráðherra samkvæmt heimild í 49. gr. Jafnframt er heimilt að áætla gjaldskylda fjárhæð atvinnurekanda ef í ljós kemur að færsla á launum í bókhaldi, eða aðrir þeir þættir sem skilagrein á að byggjast á, styðst ekki við þau gögn sem ákvæði reglna skv. 49. gr. mæla fyrir um eða ef bókhald og þau gögn sem liggja fyrir um gjaldskylda fjárhæð samkvæmt skilagrein verða ekki talin nægilega örugg. Enn fremur er heimilt að áætla gjaldskylda fjárhæð atvinnurekanda ef ekki er lagt fram bókhald eða þau gögn sem skattyfirvöld kunna að biðja um til sannprófunar á skilagreinum, sbr. 47. gr. Ákvæði 1. mgr. eiga einnig við um áætlanir samkvæmt þessari málsgrein.

55. gr.

Hafi greiðsla aðila sem um ræðir í 43. gr. eigi borist innan tilskilinna tímamarka skal hann sæta viðurlögum af vanskilafé er nemi 0,3% fyrir hvern dag sem hann hefur vanrækt greiðsluskil sín um, talið frá og með 1. degi eftir að greiðslufrestur rann út. Sömu viðurlög skulu gilda að því er varðar vanskil innheimtuaðila á innheimtu fé skv. 56. gr.

Ríkisskattstjóri ákveður viðurlög samkvæmt þessari grein og tilkynnir fjárhæð þeirra innheimtumanni ríkissjóðs eða gjaldheimtu eftir því sem við á.

Fella má niður viðurlög samkvæmt þessari grein ef aðili færir gildar ástæður sér til afsökunar og metur ríkisskattstjóri það í hverju einstöku tilviki hvað telja skuli gildar ástæður.

56. gr.

Vanskilafé og viðurlög samkvæmt þessum kafla laganna skulu innheimtumenn ríkissjóðs innheimta, eða gjaldheimtur sbr. lög nr. 68, 27. apríl 1962 um heimild til sameiginlegrar innheimtu opinberra gjalda, í því umdæmi þar sem skuldari þeirra er heimilisfastur.

Vanskilafé og viðurlög njóta lögtaksréttar í eignum skuldara. Skilafé og viðurlög, sbr. 52. gr., skal vera utan skuldaraðar í þrotabúum og skuldafrágöngubúum.

Innheimtuaðili skal láta lögreglu stöðva atvinnurekstur launagreiðenda, sem ekki gera fullnægjandi skil á skilafé eða viðurlögum skv. 52. gr., innan 15 daga talið frá eindaga eða frá því er honum barst tilkynning frá skattýfirvaldi um vanskil og viðurlög, með því m. a. að setja starfsstöðvar, skrifstofur, útibú, tæki og vörur undir innsigli þar til full skil eru gerð.

Röng skýrslugjöf samkvæmt lögum þessum varðar refsingu samkvæmt ákvæðum 145. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 14. gr. laga nr. 101/1976.

Skili launagreiðandi eigi fé er hann hefur haldið eftir af launþega, sbr. 37. gr., varðar það hann refsingu samkvæmt ákvæðum 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Innheimtuaðili skal senda fé, er hann hefur mótttekið samkvæmt ákvæðum þessa kafla, til innleggs á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands innan tveggja virkra daga frá móttökudegi. Skilagrein um innheimtu skal senda innan sömu tímamarka til ríkisskattstjóra.

VII KAFLI

Skipting á innheimtufé staðgreiðslu

57. gr.

Síðasta dag febrúarmánaðar á staðgreiðsluári, en frá því á síðasta degi hvers mánaðar, að 31. janúar næstum á eftir staðgreiðsluári meðtöldum, skal ríkisskattstjóri greiða rétt höfum þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1. gr., sbr. 2. gr., sem bráðabirgðagreiðslu, áætlaðan hluta þeirra í þeirri staðgreiðslu sem innborguð var á reikning staðgreiðslu opinberra gjalda hjá Seðlabanka Íslands, miðað við eindaga greiðslu þess mánaðar, ásamt þeim innborgunum sem borist hafa frá síðasta uppgjörstímabili fram til eindaga uppgjörsmánaðar.

Ætíð skal þó ríkisskattstjóri halda eftir 3% af innborguðu fé skv. 1.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., til að standa undir kostnaði við innheimtu og álagningu þeirra skatta og gjalda sem þar um ræðir og 1% af innborguðu fé skv. 14. og 15. tl. 1. gr. til að standa undir innheimtukostnaði þeirra.

VIII KAFLI

Álagning skatta og gjalda og uppgjör staðgreiðslu

58. gr.

Skatta og gjöld samkvæmt ákvæðum þeirra laga er um ræðir í 1.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., svo og eignarskatt samkvæmt ákvæðum laga um tekjuskatt og eignarskatt, ásamt álagi á eignarskatt samkvæmt ákvæðum laga um Húsnæðismála-sofnun ríkisins, skulu skattstjórar ákveða.

Um framtöl og skýrslugjafir skulu ákvæði IX kafla laga um tekjuskatt og eignarskatt gilda að því er varðar þá skatta og gjöld sem um er rætt í 1. mgr., eftir því sem við á, og einnig um alla þá aðila sem lög þessi taka til, sbr. 3. gr. og 4. gr.

Ríkisskattstjóra er heimilt að mæla fyrir um sérstök framtöl eða skilagreinar fyrir hvern einstakan skatt eða gjald skv. 1. gr., sbr. 2. gr., til viðbótar framtali til tekju- og eignarskatts eða ársreikningum og gilda ákvæði IX kafla laga um tekjuskatt og eignarskatt um gögn þessi eftir því sem við á.

Ákvæði X—XII kafla laga um tekjuskatt og eignarskatt skulu, eftir því sem við á, gilda um alla þá skatta og gjöld sem um ræðir í 1. mgr., sbr. 1.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., og 2. másl. 1. mgr. 11. gr.

59. gr.

Þegar skattstjórar hafa lokið ákvörðun og álagningu þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1. mgr. 58. gr., sbr. 98. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, skulu þeir senda ríkisskattstjóra skrá um þessa álöggðu skatta og gjöld sem nefnd skal skattskrá.

Að móttækinni skattskrá skv. 1. mgr. skal ríkisskattstjóri ákveða greiðslustöðu hvers gjaldanda með samanburði á skattskrá og staðgreiðslu hans á staðgreiðslu-árinu.

60. gr.

Yfir þá gjaldendur sem reynast skulda skatta og gjöld, sbr. 2. mgr. 59. gr., skal ríkisskattstjóri gera innheimtuskrá sem sýni vangoldna skatta þeirra og gjöld.

Innheimtuskrá fyrir innheimtumenn ríkissjóðs skal taka til skatta og gjalda skv. 1. tl., 2. tl., 4.—9. tl. og 11.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., svo og 2. másl. 1. mgr. 11. gr. Skattar þessir og gjöld skulu nefnast þinggjöld einu nafni.

Innheimtuskrá fyrir innheimtumenn sveitarsjóða skal taka til skatta og gjalda skv. 3. tl. og 10. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., og skulu þau nefnd einu nafni sveitarsjóðsgjöld.

Þar sem um er að ræða sameiginlega gjaldheimtu skal innheimtuskráin bæði ná til þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda.

61. gr.

Yfir þá gjaldendur sem reynast eiga inni eftirstöðvar af staðgreiðslu skal ríkisskattstjóri gera endurgreiðsluskrá er sýni þær.

Áður en til endurgreiðslu eftirstöðva til gjaldanda kemur skal ríkisskattstjóri senda endurgreiðsluskrána til innheimtumanns ríkissjóðs til stuðnings kröfu hans um skuldajöfnun móti ógoldnum eftirstöðvum þinggjalda fyrri ára eða til stuðnings kröfu um skuldajöfnun slíkra eftirstöðva milli hjóna. Reynist krafa innheimtumanns ríkissjóðs rétt skal ríkisskattstjóri annast greiðslu skuldajöfnunarkröfunnar. Verði enn inneign hjá gjaldanda skal ríkisskattstjóri senda nýja eftirstöðvaskrá til innheimtumanna sveitarsjóða þeim til stuðnings við kröfu um skuldajöfnun móti ógoldnum eftirstöðvum sveitarsjóðsgjalda fyrri ára eða til stuðnings kröfu um skuldajöfnun slíkra eftirstöðva milli hjóna. Reynist krafa innheimtumanns sveitarsjóðs rétt skal ríkisskattstjóri annast greiðslu skuldajöfnunarkröfunnar. Verði inneign hjá gjaldanda að svo búnu skal ríkisskattstjóri annast endurgreiðslu á inneign hans.

Við kröfugerð innheimtumanna skv. 2. mgr. skal einungis reikna dráttarvexti til loka næsta árs á undan endurgreiðslu. Endurgreiðsla sem ríkisskattstjóri skal annast samkvæmt síðasta másl. 2. mgr. skal greidd ásamt 1½% vöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá 1. janúar á endurgreiðsluári.

62. gr.

Að lokinni gerð innheimtuskráa, sbr. 60. gr., skal ríkisskattstjóri ákveða greiðslustöðu réttihafa þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1.—13. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., svo og 2. másl. 1. mgr. 11. gr., með hliðsjón af bráðabirgðagreiðslum til þessara aðila, sbr. 57. gr. Að því loknu skal hann greiða þeim það innheimtufé sem þeir eiga tilkall til eða krefja þá um það innheimtufé sem þeim ber að standa skil á.

IX KAFLI

Um innheimtu og ábyrgð

63. gr.

Þinggjöld samkvæmt innheimtuskrá, sem gerð er skv. 2. mgr. 60. gr., renna til réttihafa þeirra skatta og gjalda sem í skránni greinir og hafa lögreglustjórar eða gjaldheimtur, sbr. lög nr. 68/1962, á hendi innheimtu þeirra.

Nú er þinggjöldum breytt til hækkunar samkvæmt ákvæðum 97. gr., sbr. 96. gr., 99. gr., 100. gr. og 101. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, sbr. 4. mgr. 58. gr., og ber þá innheimtumanni, sbr. 1. mgr., að hafa á hendi innheimtu þessara hækkana og standa skil á þeim til réttihafa þeirra. Nú er þinggjöldum breytt til lækkunar samkvæmt greindum ákvæðum og ber þá innheimtumanni, sbr. 1. mgr., að annast endurgreiðslu.

64. gr.

Sveitarsjóðsgjöld samkvæmt innheimtuskrá, sem gerð er skv. 3. mgr. 60. gr., renna til viðkomandi sveitarsjóðs og hafa innheimtumenn sveitarsjóða eða gjaldheimtur, sbr. lög nr. 68/1962, á hendi innheimtu þeirra.

Nú er sveitarsjóðsgjöldum breytt til hækkunar samkvæmt ákvæðum 97. gr., sbr. 96. gr., 99. gr., 100. gr. og 101. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, sbr. 4. mgr. 58. gr., og ber þá innheimtumanni, sbr. 1. mgr., að hafa á hendi innheimtu þessara hækkana og standa skil á þeim til réttihafa. Nú er sveitarsjóðsgjöldum breytt til lækkunar samkvæmt greindum ákvæðum og ber þá innheimtumanni, sbr. 1. mgr., að annast endurgreiðslu.

65. gr.

Gjalddagi þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda, sem um ræðir í 1. mgr. 63. gr. og 1. mgr. 64. gr., skal vera 1. dagur næsta mánaðar eftir gerð innheimtuskráa skv. 60. gr.

Gjalddagi þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda, sem um ræðir í 2. mgr. 63. gr. og 2. mgr. 64. gr., skal vera 1. dagur næsta mánaðar eftir dagsetningu tilkynningar um breytingu gjaldanna.

Áfrýjun skatt- eða gjaldaákvörðunar eða deila um skatt- eða gjaldskyldu frestar hvorki gjalddaga þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda né leysir undan neinum þeim viðurlögum sem lögð eru við vangreiðslu. Víkja má frá ákvæði þessu að ákvörðun ríkisskattstjóra ef sérstaklega stendur á.

66. gr.

Séu þinggjöld eða sveitarsjóðsgjöld ekki greidd innan mánaðar frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af því sem ógreitt er, talið frá og með gjalddaga. Dráttarvextir eru þeir sömu og hjá innlánsstofnunum, sbr. 13. gr. laga nr. 10/1961 og ákvörðun Seðlabanka Íslands á hverjum tíma.

Nú er þinggjöldum eða sveitarsjóðsgjöldum breytt til lækkunar, sbr. 2. mgr. 63. gr. og 2. mgr. 64. gr., og í ljós kemur að gjaldandi hefur greitt meira en honum bar og skal þá endurgreiða honum það sem ofgreitt var ásamt 1% vöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði.

67. gr.

Hjón sem samvistum eru, sbr. 5. gr. og 1. mgr. 63. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, bera óskipta ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda sem á þau eru lögð og getur innheimtumaður krafist hvort um sig um greiðslu á þinggjöldum og sveitarsjóðsgjöldum þeirra beggja. Sama gildir um ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda hjá karli og konu sem búa í óvígðri sambúð og veitt hefur verið heimild til að njóta sömu skattalegra réttinda og hjónum sem samvistum eru, sbr. 2. mgr. 63. gr. greindra laga. Þeir sem hafa á hendi fjárforræði ólögráða manna bera ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda þeirra. Eigendur sameignarfélags sem er sjálfstæður skattaðili, bera óskipta ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda þess. Erfingjar í dánarbúi sem skipt er einkaskiptum bera óskipta ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda hins látna og dánarbúsins. Stjórnarmenn félaga, sjóða og stofnana, sbr. 5. tl. 1. mgr. 2. gr. og 4. tl. 3. gr., laga um tekjuskatt og eignarskatt, bera óskipta ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda þessara lögaðila.

Þeir sem hafa í þjónustu sinni erlenda ríkisborgara eða ríkisfangslausa menn, er fengið hafa landvistar- og dvalarleyfi hér á landi um tiltekinn tíma, bera ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda þeirra. Þeir sem greiða aðilum sem ekki eru heimilisfastir hér á landi gjald fyrir leigu eða afnot af lausafé, einkaleyfi, framleiðslurétti, útgáfurétti eða sérþekkingu, arð af hlutafé eða endurgjald fyrir starfsemi eða þjónustu eða aðrar greiðslur, sem um er rætt í 3. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, bera ábyrgð á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda viðtakenda þessara greiðslna.

Óheimilt er að slíta félagi fyrr en öll þinggjöld og sveitarsjóðsgjöld hafa verið greidd að fullu fyrir allan starfstíma þess.

Gera má lögtak hjá þeim sem ábyrgð ber á þinggjöldum og sveitarsjóðsgjöldum til tryggingar þeim þinggjöldum og sveitarsjóðsgjöldum er hann ber ábyrgð á samkvæmt ákvæðum þessarar greinar.

Með ábyrgð samkvæmt þessari grein er átt við sjálfskuldarábyrgð.

Fjármálaráðherra er heimilt að krefjast þess að aðilar sem um ræðir í 3. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt setji tryggingu fyrir væntanlegum þinggjöldum sínum og sveitarsjóðsgjöldum, svo og fyrir greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda annarra aðila sem þeir eru ábyrgir fyrir, sbr. 2. mgr.

X KAFLI

Ýmis ákvæði

68. gr.

Fjármálaráðherra hefur heimild til að breyta vísitölu staðgreiðsluársins, sbr. 3. mgr. 17. gr., hvenær sem er á sjálfu staðgreiðsluárinu.

69. gr.

Taki gildi á staðgreiðsluárinu lög sem falla innan ákvæða 2. gr. eða fjármálaráðherra beitir heimild sinni skv. 68. gr. ber ríkisskattstjóra að gera nýjar skatttöflur fyrir launagreiðendur, sbr. 17. gr., og skattstjórum að gera nýja skrá yfir áætlaða skatta og gjöld, sbr. 31. gr., eftir því sem við á.

70. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1979.

Ákvæði til bráðabirgða

Um innheimtu ógoldinna þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda, sem á voru lögð fyrir gildistöku þessara laga, skulu gilda innheimtuákvæði laga nr. 68, 15. júní 1971 um tekjuskatt og eignarskatt með áorðnum breytingum, svo og innheimtuákvæði þeirra annarra laga sem um ræðir í 1. gr.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Inngangur

Frumvarp til laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, sem hér er lagt fyrir Alþingi, var boðað í stefnuræðu forsætisráðherra á Alþingi þann 3. nóv. 1977. Við 1. umr. um fjárlög 1978 á Alþingi 8. nóv. 1977 sagði fjármálaráðherra svo:

„Helsta nýmæli er, eins og fram kom í stefnuræðu forsætisráðherra, að komið verði á staðgreiðslu skatta sem geti komið til framkvæmda frá og með 1. jan. 1979. Að visu er nokkuð skammur tími til stefnu til slíks, þar sem upptaka staðgreiðslu skatta hefur óhjákvæmilega í för með sér miklar breytingar á öllum störfum við

álagningu og innheimtu og krefst því mikillar vinnu við endurskipulagningu skattakerfisins og breytingar á fjölmörgum lögum. Eigi að síður tel ég að þetta ætti að vera mögulegt. Um nánari útfærslu kerfisins er ýmislegt ómótað. Ljóst virðist þó, að stefna beri að upptöku staðgreiðslu skatta að þýskri fyrirmynd, í megindráttum með sama sniði og lýst er í skýrslu ríkisskattstjóra um staðgreiðslu skatta sem út kom í maímánuði 1975.“

Frv. þetta er samið með hliðsjón af ákvæðum frv. til laga um tekjuskatt og eignarskatt sem lagt er fram samhliða frv. þessu, af frv. til laga um br. á lögum nr. 67/1971 um almannatryggingar sem lagt hefur verið fram, svo og væntanlegu frv. til laga um atvinnuleysisstryggingar. Þá er við það miðað að lögum nr. 36/1948 um sóknargjöld verði breytt á þann veg að sóknargjald reiknist sem hundraðshluti af álögðum útsvörum.

Athugasemdir við einstakar greinar.

I kafli

Um 1. gr.

Hér eru taldir upp í fyrstu 13 töluliðunum þeir skattar og gjöld sem staðgreiða skal, auk staðgreiðslu orlofsfjár og skyldusparnaðar, sbr tl. 14 og 15.

Sköttum og gjöldum skv. tl. 1—5 má gefa samnefnið „tekjuskattar“ þar sem grunnur þeirra er í reynd byggður á skattskyldum tekjum (tl. 1—2) og útsvarsskyldum tekjum (tl. 3—5).

Sköttum og gjöldum skv. tl. 6—9 má gefa samnefnið „launatengd gjöld“ þar sem grunnur þeirra er byggður á launagreiðslum launagreiðenda þótt í mismunandi mæli sé hvaða laun eða hluti launa sé skatt- eða gjaldskyld. Samræma þarf þau lög sem varða þessa skatta og gjöld á þann veg að sami grunnur sé að útreikningi þessara skatta og gjalda, þ. e. a. s. að hugtakið „laun“ eða „launagreiðslur“ merki það sama í viðkomandi lögum.

Gjöldum skv. tl. 10—12 má gefa samnefnið „gjöld tengd rekstrargjöldum“ þar sem grunnur þeirra er byggður á rekstrargjöldum þeirra sem hafa með höndum atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi. Innan þessa samnefnis fellur og hluti kirkjugarðsgjalds (sbr. tl. 4) að því marki sem það reiknast af aðstöðugjaldi en ekki útsvari.

Grunnur landsútsvara, sbr. tl. 13, er ýmist hagnaður (2 ríkisfyrirtæki), heildarsala (2 ríkisfyrirtæki og oliufélög), tekjur ákvarðaðar á sama hátt og útsvarsskyldar tekjur (3 ríkisfyrirtæki) eða mismunur heildarútlánsvaxta og heildarinnlánsvaxta banka.

Samkvæmt tl. 14 og 15 falla skil orlofsfjár og skyldusparnaðar innan gildisviðs staðgreiðslu. Ákvörðun fjárhæðar orlofsfjár er í beinum tengslum við útreikning á launum launþega og greiðsla þess í beinum tengslum við launagreiðslurnar sjálfar. Orlofsfé launþega myndar auk þess hluta af skatt- og útsvarsskyldum tekjum hans. Ákvörðun fjárhæðar skyldusparnaðar er einnig í beinum tengslum við launatekjur þeirra launþega sem skyldir eru til að spara og er í reynd afdráttur af launum þeirra. Skyldusparnaður launþega myndar auk þess hluta af skatt- og útsvarsfrjálsum tekjum hans. Auk þess hagræðis sem ljóst er að leiðir af skilum orlofsfjár og skyldusparnaðar, sérstaklega þó skyldusparnaðar, samhliða skilum staðgreiðslu opinberra gjalda í stað skila þessa fjár samkvæmt gildandi lagaákvæðum, er þess að gæta að orlofsfé og skyldusparnaður hefur veruleg áhrif á grunn þann sem tekjuskattar reiknast af.

Um 2.—4. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

II kafli

Um 5. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 6. gr.

Hér er skilgreint hverjir teljist launþegar samkvæmt lögum þessum, sbr. nánar í athugasemdum um 7. gr.

Um 7. gr.

Staðgreiðsla fyrir hönd launþega, sem launagreiðendur skulu sjá um, skiptist í meginatriðum í þrjú þætti.

Samkvæmt 1. mgr. er um að ræða launþega sem fær endurgjald fyrir starfa sem hann innir af hendi á ábyrgð eða á vegum launagreiðanda og skattskyld er hjá launþega samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Samkvæmt úrtaki úr framtölum ársins 1977 var fjöldi launþega án tengsla við atvinnurekstur rúmlega 104 þús., en fjöldi manna, sem höfðu með höndum einhvern atvinnurekstur en voru jafnframt launþegar, var tæplega 14 þús. Innan ramma þessarar málsgreinar hefðu því fallið 118 þús. manns á tekjuárinu 1976 sem launþegar á einn eða annan hátt.

Samkvæmt 2. mgr. er um að ræða menn sem vinna við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi, sem ber að telja sér til tekna endurgjald fyrir starf sitt samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 1. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, og teljast því launþegar að því marki sem reiknuðu endurgjaldi nemur. Enn fremur er hér um að ræða tekjur sem maka eða barni atvinnurekanda skv. 2. mgr. ber að telja sér til tekna sem endurgjald samkvæmt sömu ákvæðum fyrir starf sem innt er af hendi fyrir þennan aðila og telst makinn eða barnið launþegi að því marki sem reiknuðu endurgjaldi nemur. Samkvæmt áður greindu úrtaki var fjöldi atvinnurekenda án launatekna rúmlega 7 þús. en fjöldi þeirra sem einhver laun höfðu sem launþegar tæp 14 þús. Fjöldi eiginkvanna, sem störfuðu að fullu eða að hluta við atvinnurekstur eiginmanna þeirra, var rúm 5 þús. Um fjölda barna eru engar upplýsingar fyrir hendi. Innan ramma þessarar málsgreinar hefðu því fallið rúmlega 26 þús. manns á tekjuárinu 1976 sem launþegar, auk óþekkts fjölda barna.

Samkvæmt 3. mgr. er um að ræða menn sem hafa skattskyldar tekjur samkvæmt ákvæðum 2. og 3. tl., svo og 1. másl. 4. tl. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Launþegar í þessu sambandi teljast allir þeir sem fá greiddar skattskyldar tryggingabætur, lífeyri, styrki, skaðabætur og váttryggingabætur, sbr. greindan 2. tl., eða fá greitt endurgjald fyrir afnot eða sölu hvers konar hugverka, bókmennta og lista eða listaverka, sbr. greindan 3. tl., svo og þeir sem hljóta verðlaun, heiðurslaun eða skattskylda vinninga í happdrætti, veðmáli eða keppni, sbr. greindan 1. másl. 4. tl. Samkvæmt áður greindu úrtaki var fjöldi þeirra sem nutu bóta frá almannatryggingum og lífeyrissjóðum á tekjuárinu 1976 rúmlega 30 þús. Áætla má að fjöldi launþega, sem hefði fallið innan þessarar málsgreinar á tekjuárinu 1976, nemi 32—34 þús. Má því áætla að fjöldi launþega samkvæmt ákvæðum þessarar greinar hefði numið 176—178 þús. á tekjuárinu 1976.

Um 8. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa. Þó má geta þess að fjöldi launagreiðenda verður á bilinu 28—30 þús. Er þá tekið mið af útkomu úrtaks úr framtölum manna 1977, sbr. um 2. mgr. 7. gr., og fjölda félaga, sjóða og stofnana samkvæmt skattskrá 1977.

Um 9. og 10. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

Um 11. gr.

Eins og fram kemur í 5. gr. frv. þessa er staðgreiðsla bráðabirgðagreiðsla á tekjuárinu. Um nánari skýringar á þessari grein visast til skýringa við VIII kafla.

III kafli

Um 12. gr.

Gerð skattkorta og útsendingu þeirra til launþega þarf að vera lokið fyrir upphaf staðgreiðsluárs svo að launþegi hafi skattkort sitt handbært til afhendingar hjá launagreiðanda sínum strax við upplif þess. Til þess að unnt sé að ná þessu títamarki verður að byggja á frumgerð þjóðskrár þann 1. des. þess árs sem næst fer á undan staðgreiðsluári.

Frá gerð þjóðskrár til loka ársins má vænta ýmissa breytinga á fjölskyldum sumra launþega vegna giftingar, skilnaðar, barnsfæðinga eða dauðsfalla. Í 3. mgr. er rætt um hvernig þessum leiðréttingum verði fyrir komið þannig að skattkort launþegans beri með sér réttar upplýsingar um fjölskyldu hans við lok þess almanaksárs sem næst fer á undan staðgreiðsluári.

Á sjálfu staðgreiðsluárinu verður hins vegar engin breyting gerð á skattkorti launþega vegna breytinga á fjölskyldu hans á því ári. Fæðing barns á staðgreiðsluárinu myndi því ekki veita launþega rétt til barnabóta vegna barnsins á staðgreiðsluárinu sjálfu. Aftur á móti mun hann fá barnabætur greiddar fyrir barnið á því ári sem það verður 16 ára.

Um 13. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 14. gr.

Við gerð skatttaflna, sbr. 17. gr., verður reiknað með svonefndum fastafrádrætti, sbr. 2. mgr. 30. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt. Sumir launþegar gætu talið sig eiga rétt til hærri frádráttar en umrædds fastafrádráttar fyrst og fremst vegna vaxtabyrði þeirra á staðgreiðsluárinu. Í þessari grein eru því ákvæði er heimila frávik frá fastafrádrætti með viðbótarfrádrætti fyrir þá launþega sem af þessum ástæðum sæta sannanlega hærri staðgreiðslu skv. skatttöflum en eðlilegt má teljast.

Um 15. og 16. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

Um 17. gr.

Gerð skatttaflna og útsendingu þeirra til launagreiðenda þarf að vera lokið fyrir upphaf staðgreiðsluárs svo að þær séu handbærar fyrir lok fyrsta greiðslutímabils á staðgreiðsluári.

Skatttöflurnar myndu byggja á ákvæðum þeirra laga sem um ræðir í 1.—5. tl. 1. gr., sbr. 2. gr., þ. e. um tekjuskatta, þó með ákveðnum frávikum að því er varðar útsvar, kirkjugarðsgjald og sóknargjald. Við athugun á álagningu útsvara 1977 kemur í ljós að 164 sveitarfélög af 224, eða 73,21%, notuðu álagningarhundraðshluta 10%, 10,5% eða 11%. Þessir álagningarhundraðshlutar útsvara náðu til 95,77% af fjölda útsvarsgjaldenda og til 97,68% af fjárhæð álagðra útsvara á gjaldárinu 1977 sem nam samtals 13 789 m.kr. Til þess að unnt sé að komast af með eina skatttöflu fyrir hvern einstakan fjölskyldukjarna og hvert einstakt greiðslutímabil er ráðgert að í skatttöflum verði ávallt reiknað með hámarkshundraðshluta af útsvarsskyldum tekjum samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 25. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, þ. e. 10%.

Til þess að ná því markmiði að nota sem færstar skatttöflur og haga staðgreiðslu launþega á sem einfaldastan hátt er gert ráð fyrir að í skatttöflum verði notað

sama álag á útsvör við ákvörðun á staðgreiðslu kirkjugarðsgjalda og sóknargjalda og beitt er við álagningu þessara gjalda í Reykjavík á því álagningarári sem næst fer á undan staðgreiðsluári.

Skattöflur þyrftu að vera tvær fyrir hvert einstakt greiðslutímabil, annars vegar tafla fyrir einstaklinga með eða án barna, en til einstaklinga í þessu sambandi telst hvort hjóna um sig, og hins vegar tafla fyrir einstaklinga, með eða án barna, sem leggja skattkort maka sinna inn til launagreiðenda sinna.

Í fskj., merktum 1 og 2, sem fylgja athugasemdum þessum, kemur fram hugmynd að gerð skatttaflna fyrir mánaðargreiðslutímabil hvors hópsins um sig.

Um 18. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa. Til frekari glöggvunar á 8. tl. er vísað til fskj., merktra 1 og 2, sem fylgja athugasemdum þessum. Eiga þau að skýra notkun skatttaflna með tilliti til fjölskyldukjarnamerkingar á skattkorti launþegans.

Um 19.—21. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um 22. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa. Þó skal vakin athygli á því að skylda til skyldu-sparnaðar ræðst hér af aldri launþega samkvæmt nafnskirteini hans án tillits til þess hvort hann gæti af öðrum orsökum en aldursmörkum verið undanþeginn þessari skyldu. Enn fremur er hér kveðið á um ákveðinn hundraðshluta af launum barna sem halda skal eftir sem staðgreiðslu.

Um 23. gr.

Hér er um að ræða þá launþega sem um ræðir í 3. mgr. 7. gr., sbr. 4. mgr. athugasemda við 7. gr. Gera má ráð fyrir að skattkort þessara launþega séu yfirléitt bundin hjá öðrum launagreiðanda en þeim er hér um ræðir. Rétt virðist þó að hafa hundraðshluta staðgreiðslu af þessum greiðslum eða af afhendingu verðmæta lægri en af þeim launagreiðslum sem hámarkshundraðshluta ber að reikna af.

Um 24.—29. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um 30. og 31. gr.

Ákvörðun um staðgreiðslu tekjuskatta atvinnurekenda og gjalda sem tengd eru rekstrargjöldum þeirra, svo og landsútsvar á staðgreiðsluári, verður að byggjast á áætlun sem gerð er fyrir upphaf staðgreiðsluárs eða á staðgreiðsluárinu sjálfu hefji atvinnurekandi ekki starfsemi sína fyrr en á því.

Um leið og áðurnefnd áætlun er gerð þarf að áætla endurgjald sem atvinnurekendum ber að telja sér, mökum sínum og börnum til tekna, en um staðgreiðslu af því endurgjaldi fer eftir ákvæðum 2. mgr. 7. gr., sbr. 3. mgr. athugasemda við 7. gr.

Um 32. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 33. gr.

Ákvörðun um staðgreiðslu atvinnurekenda á launatengdum gjöldum staðgreiðsluárs er mjög auðveld þar sem stofn gjaldanna á að vera þekktur í lok hvers almanaks-mánaðar og skattstigar eða gjaldskrár eru þá fyrir hendi.

Um 34.—36. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

IV kafli

Um 37. gr.

Hér kemur tvímælalaust fram að launagreiðendur skuli ótilkvaddir greiða það fé sem þeir hafa haldið eftir eða bar að halda eftir af launum launþega þeirra ásamt orlofsfé. Nýmæli þessarar greinar eru þau að launagreiðandi á val um það hvort hann standi skil á greiðsluskyldri fjárhæð hjá innheimtumönnum ríkissjóðs eða gjaldheimtum eða hvort hann velji banka, sparisjóði eða pósthöfvaðvar sem móttökuaðila á greiðslu sinni. Enn fremur hefur hann rétt til að velja milli þessara aðila og skattstjóra er hann skilar skilagrein sinni.

Um 38. gr.

Grein þessi þarfnast ekki skýringa.

Um 39. gr.

Í þessari grein frv. er að finna ákvæði um ábyrgð launagreiðanda annars vegar og ábyrgð launþega hins vegar.

Um 40. og 41. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa. Athugasemdir við 37. gr. eiga hér einnig við.

Um 42. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 43. gr.

Til þess að leggja áherslu á að nauðsynlegt sé að þeir aðilar sem taka á móti greiðsluskyldum fjárhæðum og skilagreinum hraði skilum eru þeim sett ákveðin skilamörk og dráttur á skilum þessara aðila, eins og launagreiðenda og atvinnurekenda, getur varðað viðurlögum.

V kafli

Um 44.—49. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

VI kafli

Um 50.—55. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.

Um 56. gr.

Grein þessi fjallar um hverjir skuli innheimta vanskilafé og viðurlög skv. 50.—55. gr. Í þessari grein frv. er að finna ákvæði um lögtaksrétt vegna vanskilafjár og viðurlaga, svo og um að skilafé og viðurlög skv. 52. gr. skuli vera utan skuldaraðar í þrotabúum og skuldafrágöngubúum. Enn fremur eru ákvæði um heimild til stöðvunar á atvinnurekstri launagreiðanda sem ekki gerir fullnægjandi skil á skilafé og viðurlögum skv. 52. gr.

Í greininni eru einnig ákvæði um beitingu refsinga skv. 145. gr. laga nr. 19/1940 vegna rangra skýrslugjafa, svo og um beitingu refsingar skv. 247. gr. greindra laga vegna vanskila á fé sem launagreiðandi hefur haldið eftir af launum launþega.

VII kafli

Um 57. gr.

Ákvæði þessarar greinar fjallar um skiptingu á fé sem innheimt hefur verið sem bráðabirgðagreiðsla á staðgreiðsluári, til rétthafa þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1. gr., sbr. 2. gr.

Með hliðsjón af skilagreinum launagreiðenda á að liggja ljóst fyrir hverjar fjárhæðir innkomins orlofsfjár og skyldusparnaðar séu. Skil þessa innheimtufjár til réttra aðila eiga því ekki að valda erfiðleikum. Þess má geta að á árinu 1977 nam innborgun orlofsfjár 3 285 m.kr. og skyldusparnaðar 2 763 m.kr.

Skil tekjuskatta koma fram sem ósundurliðuð heildarstaðgreiðsla opinberra gjalda á þessum skilagreinum launagreiðenda og þarf að áætla skiptingu þeirra milli rétthafa. Til fróðleiks má geta þess að á gjaldárinu 1977 nam fjárhæð álagðra tekjuskatta 26 578 m.kr. (kirkjugarðsgjald og sóknargjald áætluð). Þegar tillit hefur verið tekið til greiðslu barnabóta af álögðum tekjuskatti (4 154 m.kr.), þátttöku ríkissjóðs í greiðslu útsvara (1 000 m.kr.) og áætlaðrar þátttöku ríkissjóðs í greiðslu kirkjugarðsgjalda og sóknargjalda, miðað við að ákvæði um þátttöku hans hefðu verið í gildi á gjaldárinu 1977 (60 m.kr.), var skipting tekjuskattanna þessi: Tekjuskattur til ríkissjóðs 6 938 m.kr., Byggingarsjóður ríkisins 122 m.kr., útsvör til sveitarfélaga 13 789 m.kr., kirkjugarðsgjöld 290 m.kr. og sóknargjöld 225 m.kr.

Áætluð gjaldskyld fjárhæð tekjuskatta atvinnurekenda, sundurliðuð á einstaka tekjuskatta, verður fyrir hendi. Sama gildir um áætlaða gjaldskylda fjárhæð gjalda, sem tengd eru rekstrargjöldum atvinnurekenda, þ. e. fyrir hendi verður sundurliðun á þeim. Fjárhæð gjaldskyldra landsútsvara verður einnig þekkt. Skipting launatengdra gjalda mun einnig koma fram í skilagreinum atvinnurekenda. Skipting á innheimtufé frá þessum aðilum til rétthafa fjárins á því að verða auðveld. Til fróðleiks má geta þess að tekjuskattur félaga á gjaldárinu 1977 nam um 2 900 m.kr., en tekjuskattar einstaklinga í atvinnurekstri voru meðtaldir í áðurgreindum 26 578 m.kr. Álögð gjöld tengd rekstrargjöldum atvinnurekenda á gjaldárinu 1977 námu 3 578 m.kr., landsútsvör 714 m.kr. og launatengd gjöld 6 427 m.kr.

VIII kafli

Um 58. gr.

Í 86. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt eru ákvæði þess efnis að skattstjórar skuli ákveða tekjuskatt og eignarskatt. Rétt þykir að mæla svo fyrir í þessu frv. að skattstjórar skuli einnig annast ákvörðun þeirra annarra skatta og gjalda sem um er rætt í 1. gr., sbr. 2. gr.

Í 2. mgr. er svo fyrir mælt að ákvæði laga um tekjuskatt og eignarskatt um framtöl og skýrslugjafir skulu ná til allra þeirra skatta og gjalda sem um ræðir í 1. gr., sbr. 2. gr., svo og til allra þeirra aðila sem um ræðir í 3. gr. og 4. gr. og skipti þá eigi máli hvort þeir aðilar eru skattskyldir skv. lögum um tekjuskatt og eignarskatt eða ekki.

Í 3. mgr. er ríkisskattstjóra veitt heimild til að mæla fyrir um sérstök framtöl eða skilagreinar fyrir hvern einstakan skatt eða gjald skv. 1. gr., sbr. 2. gr., til viðbótar skattframtali eða ársreikningum.

Í 4. mgr. eru ákvæði þess efnis að ákvæði X—XII kafla laga um tekjuskatt og eignarskatt skuli gilda um alla skatta og gjöld skv. 1. gr., sbr. 2. gr. Í X kafla þeirra laga eru ákvæði um álagningu, kærur o. fl. Í XI kafla eru ýmis ákvæði um skattyfirvöld og í XII kafla eru ákvæði um viðurlög og málsmeðferð.

Um 59. og 60. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um 61. gr.

Í þessari grein er að finna ákvæði um ráðstöfun á eftirstöðvum af staðgreiðslu sem í ljós koma við ákvörðun greiðslustöðu gjaldenda, sbr. 2. mgr. 59. gr., þ. e. a. s. í ljós kemur að innborguð staðgreiðsla gjaldenda er hærri en álögð gjöld þeirra samkvæmt skattskrá.

Áður en til endurgreiðslu kemur til gjaldandans sjálfs þykir rétt að heimila innheimtumönnum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda skuldajöfnun hjá gjaldanda á móti ógoldnum eftirstöðvum gjalda hans frá fyrri árum ef þær eru fyrir hendi. Enn fremur að heimiluð verði slík skuldajöfnun eftirstöðva gjaldanna milli hjóna. Telja verður að skuldajöfnun milli hjóna sé eðlileg í þessu sambandi, m. a. vegna ákvæða um millifærslu á ónýttum persónuafslætti milli hjóna sem getur valdið vangreiðslu á staðgreiðslu annars hjóna og ofgreiðslu á staðgreiðslu hins, svo og vegna ráðstöfunar barnabóta, sérstaklega þegar annað hjóna er tekjulaust og skattkort beggja liggur inni hjá launagreiðanda þess sem hefur tekjur, sbr. 16. gr.

Um 62. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

IX kafli

Um 63.—66. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um 67. gr.

Í þessari grein eru ákvæði um ábyrgðir á greiðslu þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda. Þrátt fyrir ákvæði skattalaganna um sérsköttun hjóna þykir verða að halda ákvæðum um óskipta ábyrgð hjóna á greiðslum þinggjalda og sveitarsjóðsgjalda sem á þau eru lögð. Í þessu sambandi vísast til athugasemda við 61. gr.

X kafli

Um 68.—70. gr.

Greinarnar þarfnast ekki skýringa.

Um ákvæði til bráðabirgða.

Ákvæðin þarfnast ekki skýringa.

Skatttafla. Mánaðargreiðslur:

Mánaðargreiðslur: Fjölskyldukjarnamerking á skattkortti:

		Eins; Mkah; Mkoh; Skah; Skoh; Skae eða Skoe										
		og að auki:										
Upphæð nemur frá til og með		00	05	10	15	20	25	30	35	40	45	50
.....
1) Fyrst er fundin í mánaðargreiðsludálki sú lína sem upphæð launa fellur innan og þar næst sá reitur í línunni sem er í sama fjölskyldukjarnadálki og auðkennið á skattkortti launþega.	(1)											
2) Í þeim reit kemur fram sú upphæð endurgreiðslu (barnabætur) sem launagreiðanda ber að greiða launþega ásamt launum eða sú upphæð opinberra gjalda sem launþega ber að staðgreiða og launa-greiðanda ber að halda eftir af launum launþega.	(2)											
3) Demi 1) Upphæð launa er í 3. línu mánaðargreiðsludálks. Skattkort launþega auðkennt Eins 20.	(3)											
4) í reit, merktum 20, línu 3, kemur fram sú upphæð sem launagreiðanda ber að greiða launþega ásamt launum hans.	(4)											
5) Demi 2) Upphæð launa er í 15. línu mánaðargreiðsludálks. Skattkort launþega auðkennt Mkah 10.	(5)											
6) í reit, merktum 10, línu 15, kemur fram sú upphæð opinberra gjalda launþega sem launa-greiðanda ber að halda eftir af launum hans.	(6)											
7)	(7)											
8)	(8)											
9)	(9)											
10)	(10)											
11)	(11)											
12)	(12)											
13)	(13)											
14)	(14)											
15)	(15)											

Skatttafla. Mánaðargreiðslur:

Mánaðargreiðslur: Fjölskyldukjarnamerking á skattkorti -
skattkort beggja maka hjá sama launagreiðanda vegna eins launþega:

Upphæð nemur frá og með	Mkah og Mkoh eða Skah og Skoh og að aukri:										50	
	00	05	10	15	20	25	30	35	40	45		
.....	(1)
Fyrst er fundin í mánaðargreiðsludálki sú lína sem upphæð launa fellur innan og þar næst sú reitur í línunni sem er í sama fjölskyldukjarnadálki og auðkennd á skattkorti launþega. Í þeim reit kemur fram sú upphæð endurgreiðslu (barnabætur) sem launagreiðanda ber að greiða launþega ásamt launum eða sú upphæð opinberra gjalda sem launþega ber að staðgreiða og launagreiðanda ber að halda eftir af launum launþega.												(2)
Dæmi 1) Upphæð launa er í 3. línu mánaðargreiðsludálks. Skattkort launþega auðkennt Skoh 20. Í reit, merktum 20, línu 3, kemur fram sú upphæð sem launagreiðanda ber að greiða launþega ásamt launum hans.												(3)
Dæmi 2) Upphæð launa er í 15. línu mánaðargreiðsludálks. Skattkort launþega auðkennt Mkah 15. Í reit, merktum 15, línu 15, kemur fram sú upphæð opinberra gjalda launþega sem launagreiðanda ber að halda eftir af launum hans.												(4)
												(5)
												(6)
												(7)
												(8)
												(9)
												(10)
												(11)
												(12)
												(13)
												(14)
												(15)